



REŠETO



Nagrada sklada Borisa Kidriča Rikovim strokovnjakom

Kot že vrsto let doslej so ob obletnici smrti Borisa Kidriča 11. aprila v Ljubljani podelili Kidričeve nagrade, najvišja priznanja za delo v slovenski znanstveno raziskovalni dejavnosti. Dvanajstim posameznikom oziroma skupinam so podelili še nagrade sklada Borisa Kidriča ter 20 nagrad za izume in izboljšave.

V eni od skupin, ki je prejela nagrado sklada B. Kidriča za izume in izboljšave, so tudi trije Rikovi strokovnjaki, diplomirani inženirji **Leopold Trdan**, **Miran Šavli** in **Marko Perovšek**. Nagrada je bila skupini podeljena za avtomatsko transportno linijo, v skupini pa so še strokovnjaki ljubljanske fakultete za elektrotehniko: **dipl. inž. Žarko Gorup**, **mag. Niko Basarič**, **mag. Andrej Levstik**, **mag. Boštjan Persič** in **mag. Branko Šušterič**.

V obrazložitvi ob podelitvi nagrade je zapisano: Avtomatizirani transportni vozički pomenijo pomemben prispevek k razvoju računalniško integrirane proizvodnje pri nas. Avtorji so opravili visoko strokovno raziskovalno in razvojno delo na več področjih, kot so študij senzorjev, merilna

tehnika, krmiljenje in komunikacije. Pri poziciranju velikih mas z visoko natančnostjo so dosegli mednarodno kakovost, tako da se je transportni voziček, ki je v redni proizvodnji od leta 1987, uveljavil kot uspešen izvozni izdelek.

Kultura je tako tanka plast, da jo že dež lahko izmije.

E. M. Remarque

Nagrada je nedvomno visoko družbeno in strokovno priznanje Rikovim strokovnjakom in Riku v celoti, ne nazadnje tudi naši dolini, ki je vzgojila take strokovnjake in pogumne mlade ljudi s pogumno uprtim pogledom in hotenji v prihodnost in v naslednje stoletje. Nova Rikova proizvodnja, kamor sodi avtomatski transportni voziček, ob njem pa še robot in še marsikaj drugega, je namenjena zahtevnim tržiščem in zahtevni proizvodnji, predvsem pa prihodnosti. Tudi ustvarjanju pogojev za delo in kruh številnim prihodnjim generacijam v naši dolini, v vsej sončni deželi tostran Alp

in širše. **Dipl. inž. Leopold Trdan** je v Riku vodja skupine za fleksibilne sisteme (avtomatski transportni voziček, roboti), **dipl. inž. Marko Perovšek** je vodja konstrukcijske skupine za fleksibilne sisteme, **dipl. inž. Miran Šavli** pa vodja elektrokonstrukcije.

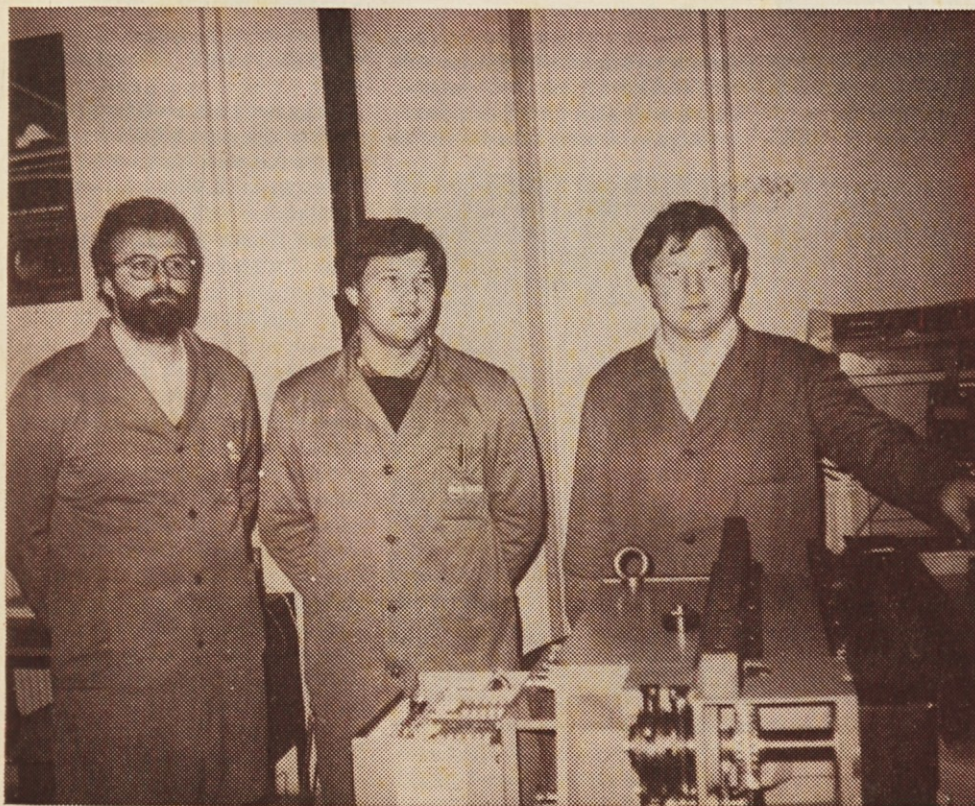
Začelo se je leta 1985, je povedal inženir Trdan. Za Rikove mlade strokovnjake je bil projekt avtomatskega transportnega vozička, za katerega je bilo tržišče že zagotovljeno, veliko izziv. Pa tudi strah, saj so si skrajša komaj predstavljali, kako naj bi stvar izgledala. No, Rikov razvoj je pogosto ubiral take stopinje, da so osvajali proizvode, ki so bili vsem čisto novi, tudi že prodani. Že prej večkrat, pri sedanji proizvodnji robotiziranih sistemov pa je še bolj prišla do izraza v praksi uveljavljena povezanost proizvodnje z znanostjo, se pravi povezanost delovne organizacije s fakultetami in inštituti. Od prvih zamisli o transportnem avtomatskem vozičku do prve prodaje oziroma redne proizvodnje sta minili samo dve leti. Zdaj presega ta proizvodnja letno vrednost treh milijonov dolarjev.

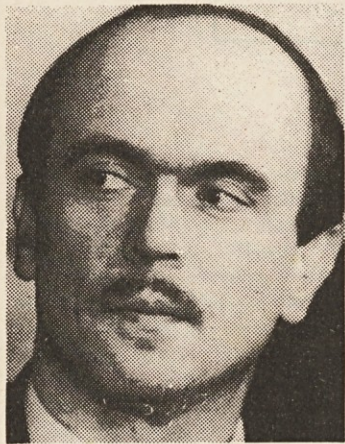
Projekt ATV je bil osnova za nadaljnje raziskovalno delo na področju robotike. Rikov robot (ki smo ga v Rešetu tudi že predstavili) je bil oblikovan v sodelovanju s strokovnjaki inštituta Jožef Štefan. Prav na tem področju proizvodnje, ki je dejansko proizvodnja za sodobni svet in prihodnje stoletje ima Riko pogumne in obsežne načrte. Tako pri zagotavljanju novih delovnih prostorov (izgradnja nove »tovarne« robotike) kot vzgajanja in pridobivanja čim več vrhunskih strokovnjakov. In sodelovanje z znanstvenimi inštitucijami tudi.

Na sliki so ob avtomatskem transportnem vozičku (ATV) Rikovi člani nagrajene strokovne skupine – inženirji **Miran Šavli**, **Marko Perovšek** in **Leopold Trdan**.

Iskrene čestitke za dosežke in nagrado in spodbuda za vsa prihodnja iskanja in snovanja.

Občinska konferenca socialistične zveze Ribnica iskreno čestita vsem občanom ob letošnjem dnevu OF 27. aprila ter delavskemu prazniku 1. maju. Krajanom krajevnih skupnosti Ribnica čestitamo ob njihovem krajevem prazniku 5. maju.





Volitve člana predsedstva SFRJ

Kako smo glasovali v občini?

dolgi desetletjih lahko dejansko neposredno izbirali našega predstavnika v najpomembnejšem in najvišjem državnem telesu.

Na voljo sta nam bila izkušnost, ugled, izkušnje (inž. Marko Bulc) in mladost, neobremenjenost s preteklostjo (dr. Janez Drnovšek). Nihče seveda ni oporekal znanja, volje in siceršnje sposobnosti, toda na volilce je kot magnet delovala privlačnost neznanega. Skoraj v vsej Sloveniji in tudi v naši občini. Nekaj dni pred glasovanjem je inž. Bulc tudi sodeloval na slavnostni seji občinske skupščine ob občinskem prazniku kot slavnostni govornik, vendar v prvi vrsti kot predsednik slovenske Gospodarske zbornice in ugleden gospodarstvenik.

In kako smo v občini glasovali?

V volilnih imenikih je bilo vpisanih 9.208 volilcev, s potrdili oz. s predložitvijo osebne izkaznice je glasovalo sedem občanov, tako da je bilo skupno 9.215 volilcev. Na volišča je prišlo 8.326 volilcev, kar je 90,35 odstotna udeležba. Za Marka Bulca je glasovalo skupno 3.749 volilcev, za dr. Janeza Drnovška pa 4.342. Neveljavnih glasovnic je bilo 235. Volišč je bilo 45, od tega je na 16 voliščih »zmagal« Bulc, na 29 pa Drnovšek.

Po posameznih voliščih so bili naslednji rezultati (poleg imena volišča pomenijo posamezne številke: skupno število volilcev, število volilcev, ki so glasovali, število glasov za Bulca, glasovi za Drnovška in število neveljavnih glasovnic):

Ribnica – TVD partizan: 438, 384, 187, 182, 15 – Delavska univerza: 228, 194, 99, 91, 4 – Lovski dom: 337, 335, 175, 158, 2 – Glasbena šola: 371, 353, 162, 187, 4 – AMD: 410, 363, 170, 184, 9 – Društvo upokojencev: 263, 232, 119, 109, 4 – Gozdarski dom: 223, 89, 73, 113, 3 – **Hrovača**: 142, 132, 56, 69, 7 – **Goriča vas**: 285, 221, 109, 106, 6 – **Nemška vas**: 205, 191, 79, 106, 6 – **Otavice**: 71, 65, 48, 17 – **Sajevce**: 101, 98, 43, 50, 5 – **Bukovica**: 61, 58, 23, 32, 3 – **Dane**:

50, 46, 15, 30, 1 – **Zadolje**: 18, 18, 10, 8 – **Jurjevica**: 175, 173, 57, 109, 7 – **Kot**: 100, 97, 64, 30, 3 – **Breže**: 107, 100, 69, 27, 4 – **Breg**: 142, 132, 66, 60, 6 – **Grčar**: 141, 127, 57, 68, 2 – **Dolenji Lazi**: 191, 178, 86, 85, 7 – **Zlebič**: 252, 242, 94, 141, 7 – **Sušje**: 108, 106, 45, 59, 2 – **Lipovec**: 96, 90, 57, 33, – **Prigoriča**: 332, 302, 122, 178, 2 – **Dolenja vas**: 520, 496, 182, 271, 16 – **Blata**: 41, 33, 18, 15 – **Rakitnica**: 204, 196, 69, 120, 7 – **Grčarice**: 129, 122, 34, 88 – **Velike Poljane**: 128, 112, 45, 65, 2 – **Ortnek**: 85, 82, 30, 45, 7 – **Sveti Gregor**: 359, 339, 155, 173, 11 – **Zapotok**: 263, 239, 115, 121, 3 – **Lipovšica**: 59, 50, 36, 14 – **Zamostec**: 196, 155, 70, 75, 10 – **Sodražica**: 607, 555, 194, 339, 22 – **Zimarice**: 214, 136, 42, 86, 8 – **Globelj**: 92, 81, 10, 61, 10 – **Podklanec**: 66, 62, 18, 40, 4 – **Gora**: 153, 138, 52, 83, 3 – **Retje**: 345, 314, 141, 165, 8 – **Hrib**: 265, 250, 149, 99, 2 – **Šegova vas**: 110, 107, 34, 73 – **Travnik**: 331, 311, 199, 102, 10 – **Mali log**: 161, 149, 71, 75, 3.

Slovenijo bo torej po 15. maju zastopal v predsedstvu Jugoslavije 39-letni Janez Drnovšek, doktor ekonomije iz Izlake, sicer pa zdaj delegat v zvezni skupščini. Takoj bo tudi za leto dni predsedoval predsedstvu. Bojimo se, da mu ne bo lahko, saj sedanje predsedstvo zapušča novemu kaj klavno zapuščino – do onemoglosti opešano gospodarstvo, zadolženost zunaj in doma, proti tisoč odstotkom bezlajajočo inflacijo, do brezumja sprte narode, mitingaško filozofijo in hotenja po demokratičnih družbenih preobrazbah. Za dobro mero in kot bi res ne imeli početi kaj drugega pa še bližajoče neuvrščeno srečanje in triletno predsedovanje gibanju, ki komajda še kaj pomeni v svetu in kot mi išče izhodov iz slepe ulice.

Že zdaj pa rahlo usmerjamo poglede v naslednje volitve čez slabo leto dni. Volitve delegatov v vse vrste skupščin. Seveda je za večji predvolilni zagon še malo zgodaj. Prej bo treba marsikatero

stvar doreči, na novo opredeliti, sprejeti ustavna dopolnila, dopolniti tudi statute in še kaj. Vrsta novosti se predvideva tudi pri tem, saj vsi vemo, da bo treba z delegatskim sistemom in odločanjem hitro kaj ukreniti. Kot doslej gre komaj še. Iz preteklih let in mandatov se da marsikaj koristnega naučiti in če naj jadra naša delegatsko samoupravna barka varneje v svoj pristan, jo je treba temeljito obnoviti, zamenjati in dopolniti jadra in še kaj.

Nedavne »volilne« izkušnje so dober poduk, kaj in kako ljudje želijo. In ker tudi sicer večino stvari počnemo v imenu ljudi in zanje, nas ne sme in ne more biti sram in strah popravkov in dopolnitev. Samo v korist so nam lahko, družbi kot celoti. Demokracija, ki jo vedno jasno poudarjamo, je lahko samo ena, pa naj si jo na različnih koncih države še tako različno razlagamo. Slovenski volilci so z nedavnim glasovanjem jasno izrazili željo in zahtevo po drugačnosti, ki bo večje in trdnjše zagotovilo za prihodnost, kakršne se nam ne bo treba sramovati. O sedanjosti bi človek kar težko kaj takega dejal.

F. G.

Šest priznanj OF

Občinska konferenca je letos neposredno pred dnevom Osvobodilne fronte 27. aprilom podelila šestim občanom srebrna Priznanja OF za njihovo dolgoletno požrtvovalno delo na različnih področjih. Tokrat so podeljevali ta priznanja po letu 1971 že devetnajstič. Številnim dosežkom prejemalec (navadno po deset na leto) so se letos pridružili naslednji:

Mirko Goršič iz Ribnice, upokojenec, preko dvajset let je vodil finančno računovodsko službo na Riku. Aktivno je ves čas deloval tudi v organih pri občini, v družbeno političnih organizacijah in AMD.

Nežka Henigman, učiteljica iz Dolenje vasi in vodja podružnične šole, za življenjsko delo na področju vzgoje in izobraževanja in za vsestransko družbeno politično delovanje.

je prejel priznanje za dolgoletno aktivno in ustvarjalno delo v organih in organizacijah v krajevni skupnosti Velike Poljane.

Anton Perovšek iz Hudega konca aktivno deluje vrsto let v krajevni skupnosti Slemenca ter v socialistični zvezi v KS in v občini.

Vojo Štanfelj, tehnični vodja TOZD Rikostroj, je prejel Priznanje OF za dolgoletno družbeno politično delo v mladinski organizaciji, ZK in socialistični zvezi ter za številne pobude pri akcijah za varstvo okolja.

Milan Tekavec iz Ribnice je vrsto let aktivno deloval v mladinski organizaciji, zvezi komunistov, predvsem pa v godbi na pihala Ribnica.

Prejemnikom letošnjih srebrnih priznanj OF iskreno čestitamo.



Nekateri od prejemnikov letošnjih občinskih priznanj in nagrad – Plakete 26. marec, Priznanja občine, Plakete Jelenov žleba in Urbanove nagrade. Častnega občana tudi letos v občini nismo dobili na novo nobenega.

Praznovanje v znamenju doseženih uspehov

Šestinsirideset let od zmage v Jelenovem žlebu, petinsirideset let od tragedije v Makoši – Vrsta športnih in kulturnih prireditvev – Podeljena občinska priznanja in nagrade ter plakete Jelenov žleb.

Praznovanje občinskega praznika 26. marca je bilo letos dan prej, 25. marca, v soboto in sicer kot po navadi s slavnostno sejo skupščine občine v Sodražici. Tistega dne naj bi se po napovedih protibirokratskih »generalov« z jugovzhoda tudi v Sloveniji »zgodilo« ljudstvo, pa iz vsega ni bilo nič, nič ni bilo iz napovedanega veličastnega zborovanja. V Ribnici pa smo vseeno z vrsto tradicionalnih prireditvev počastili šestinsiridesetletnico velike zmage partizanskega orožja nad italijanskim okupatorjem v Jelenovem žlebu, ob tem pa še petinsiridesetletnico tragedije dela 9. slovenske brigade v Makoši.

Dne 24. marca se je v Makoši, prizorišču tragedije dela 9. slovenske partizanske brigade pred 45. leti, zbralo precej občanov, še največ mladine. Tu so bili tudi številni udeleženci borbe oziroma borci devete brigade. Eden borcev, ki so pred petinsiridesetimi leti šli skozi pekel tragične borbe, je to borbo poslušalcem ponovno orisal, spregovoril pa je tudi komandant enote JLA, ki nosi in razvija ime in tradicije 9. slovenske partizanske brigade.

Poleg delegatov vseh treh zborov skupščine občine se je slavnostne seje občinske skupščine v Sodražici 25. marca udeležilo veliko vabljenih gostov, tudi delegacija iz pobratene italijanske Arcevie. Na prisrčni slovesnosti je zbranim spregovoril kot slavnostni govornik predsednik slovenske Gospodarske zbornice (in takrat tudi še kandidat za člana predsedstva SFRJ) inž. Marko Bulc, katerega govor skoraj v celoti objavljamo. Na slavnostni seji so bila podeljena tudi letošnja občinska priznanja in nagrade – Plakete 26. marca, Priznanja občine in Urbanove nagrade, ter Plakete Jelenov žleb, ki jih podeljuje obč. odbor zveze borcev. O nagrajencih smo poročali že v prejšnji številki.

Najboljša obramba je napad

Občinski praznik Ribnice je povezan s slavno partizansko bitko in zmago v Jelenovem žlebu, je dejal inž. Bulc in nadaljeval: V tistem času so se na področju Ribnice borili

borci štirih slavnih slovenskih brigad: Tomšičeve, Cankarjeve, Gubčeve in Šerčerjeve. Takrat ni bil čas sestankov in mitingov, bil je čas akcij in bitk. Znoj in kri sta bili stalen spremljevalec borcev. V silnih krčih in trpljenju se je torej porajala svoboda in slovenska država. Ali je torej čudno, da se je oboje tako globoko vrezalo v nas, da smo na oboje tako zelo ponosni in seveda tudi za oboje tako zelo občutljivi. Zagotovo ne, saj to je naša slavna preteklost, to je tudi naša bodočnost. Zgodovinski spomin nas opozarja, da tako kot tedaj tudi danes ob vseh težavah ne smemo zapasti malodušju, temveč ohraniti upanje in optimizem. Jelenov žleb nas opominja, da je najboljša obramba napad in ne oportunitizem, da le poenoten v hotenju in akcijah lahko uspejo.

Razvoj občine Ribnica zadnjih dvajset let vam je lahko v ponos. Iz zaostalosti ste se po dohodku na prebivalca prebili med slovenskimi občinami na 13. mesto. Gospodarstvo v občini stalno povečuje rast družbenega proizvoda, produktivnosti dela in še posebej izvoza. V strukturi celotnega prihodka predstavlja dohodek, ustvarjen na tujih trgih že 40 %, kar je spodbuden primer. In osebni dohodki zaposlenih v občini so na republiškem povprečju. Pri vsem tem velja poudariti, da je k tem uspehom posebno prispeval kolektiv Rika, ki ustvarja nad 50 % dohodka občine.

Razmere, ki vzbujajo strah

Živimo v težkih časih. To, kar najbolj zaskrbljuje in zbujajo celotni strah, je vzdušje nerazumevanja, sumničen in celo mrznje, ki nastaja v Jugoslaviji namesto do včerajšnjega bratstva in enotnosti. Človek se vpraša, ali se res moramo na poti iz krize, ki je že sama po sebi dovolj težka, še medsebojno kamenjati? Ali smo res pozabili, da le lep in ne

grda beseda lepo mesto najde? Pozabili, da sila rodi silo in da kdor se je veter žanje vihar. Ali smo res pozabili, da razlike, ki so dejstvo, lahko razrešuje le strpen dialog, ne pa dialog gluhih in informacijske blokade? Menda nismo pozabili, da politiziranje ne more nadomestiti dela. In paziti moramo, da nam tako stanje in revščina, ki tako ostaja, ne razženejo Jugoslavije.

Že lep čas smo v Jugoslaviji na razpotju, ali demokratičen in razvojno učinkovit socializem, ali pa poenotenja na silo za socializem enakosti v revščini. Na konferenci jugoslovanskih komunistov lani, ob stvarni oceni vzrokov krize, smo se poenotili, da je izhod v treh reformah – gospodarski, politični in zveze komunistov. In kljub temu smo eni za pravno in drugi za partijsko državo. Smo eni za človekove pravice, še posebej za razpolaganje z viškom dela in pravice na temelju sprejetih mednarodnih konvencij. In drugi za to gluhi. Smo eni za priznavanje razlik in pluralizem interesov, drugi pa v tem vidijo nevarnost za obstoj socializma. Smo eni za uvedbo tržne ekonomije, drugi pa bi se nanjo le pripravljali. Smo eni prepričani, da kot večnacionalna skupnost lahko obstanemo le, če bomo ekonomsko in politično enakopravni brez vsiljevanja in drugi, ki bi najraje odpravili soglasja. V Jugoslavijo smo se združili, da bi nam bilo bolje. In razvojne strategije AVNOJ-ske Jugoslavije zagotovo ni mogoče izoblikovati, če hoče katerikoli narod imeti izključno vlogo razsodnika. Ob vsem tem izgleda, da je potrebno reči: tovariši dovolj, gre zares, ne igrajte se z ognjem.

Če hišo gradijo vsi, ostane brez strehe

In če res hočemo vsi AVNOJ-sko Jugoslavijo, mi v Sloveniji, pa jo

želimo, potem moramo kot prvo terjati prekinitev vseh blokad in drugo, vse bistvene razlike na mizo. Terjati, da se vrnemo k strpnemu dialogu, da razjasnimo, kakšen socializem hočemo v Jugoslaviji in poti izvedbe treh reform. Gre za njihovo sočasnost, kajti ena brez druge ni uresničljiva. In ker še noben jugoslovanski politik ni izjavil, da se s tremi reformami ne strinja, upravičeno pričakujemo od vseh veselo na delo. To pomeni, da lahko pričakujemo, da bodo vsi podprli novi ZIS in uresničevanje njihovega novega programa, ki ga je razglasil Ante Marković.

Plevel je upor narave proti samovolji vrtnarjev.

Oscar Kokoschka

Pregovor pravi, da če hišo gradijo vsi, ostane brez strehe. Zato naj jo grade tisti, ki razumejo čas, ki nudijo prepričljive izhode po okusu najboljših. Namreč, skrajni čas je, da s pričakovanimi rešitvami začnemo vračati omajano zaupanje.

Seveda ostaja pri tem problem Kosova, ki vso situacijo posebej obremenjuje. Upati je, da bodo sile resnične iridentne poražene, vsi pripadniki vseh nacionalnosti Albanci, Srbi, Črnogorci in ostali na Kosovu, pa postali enakopraven in soodgovoren subjekt strpnega razreševanja pokvarjenih medsebojnih odnosov, vzpostavitev pravnega stanja in novih razvojnih rešitev. V SR Sloveniji zagotovo ne bomo bežali od našega dela soodgovornosti in bomo temu dajali svojo podporo in sredstva kot doslej. Nič ni namreč tako uspešno kot uspeh. Pri tem pa seveda ne kaže biti večji Albanc od Albancev na Kosovu in ne večji Srb od Srbov.

Pred nami je uresničevanje napovedane politike novega ZIS-a. To terja od podjetji, še posebej od poslovnih delavcev temeljite analize za poslovno preusmeritev k tržnemu gospodarstvu. Izobraževanje kadrov za nove situacije, kajti menjati moramo sebe in številne aktivnosti za zmanjšanje stroškov, za izboljšanje kakovosti ipd., kar vse je pot k odločni usmeritvi v konkurenco na svetovnih trgih. Nobenega dvoma ni, da razmere terjajo od vsakogar celega človeka. In ker so izhodi dokaj jasni in možnosti za uspeh stvarne, se je vredno zavzeti v vsaki sredini z vsemi silami, da se mogoče tudi naredi. Saj vemo, da noben program ne pomeni nič, če se ne uresničuje.

Tovarišice in tovariši, naša usoda je predvsem v naših rokah, tako kot v času bitke v Jelenovem žlebu. Ne izpustimo je. Naj bo izhod iz krize izziv za sleherni kolektiv, spodbuda za še kakovostnejši razvoj tudi občine Ribnica.



Udeleženci slavnostne seje skupščine občine Ribnica so v dvorani TVD Partizan Sodražica z zanimanjem prisluhnili besedam slavnostnega govornika inž. Marka Bulca, predsednika slovenske Gospodarske zbornice.



Zakon o podjetjih

v denarju, stvarih in pravicah, izraženih v denarni vrednosti. Družba je odgovorna za svoje obveznosti s svojim celotnim premoženjem. Najmanjši znesek osnovne vloge je 20.000.000.— dinarjev.

Komanditna družba je družba, v kateri je del članov družbe odgovoren za obveznosti družbe s svojim celotnim premoženjem in upravlja posle družbe, del članov pa je odgovoren za obveznosti družbe do višine sredstev, vloženih v družbo.

Družba z neomejeno solidarno odgovornostjo članov je družba, v kateri so vsi člani neomejeno in solidarno odgovorni za obveznosti družbe s celotnim svojim premoženjem. Upniki družbe lahko zahtevajo poravnavo svojih terjatev do družbe iz premoženja kateregakoli člana družbe, ki je vloženo v družbo kot njegova vloga, če pa jih ni mogoče poravnati iz tega premoženja, lahko zahtevajo poravnavo svojih terjatev iz celotnega premoženja članov družbe. Družba ima firmo, ki vsebuje imena vseh članov ali enega ali več članov in označbo »in ostali« (and company, op. avt.). Člani družbe lahko prodajo svoje vloge tretjim osebam, s tem da imajo člani družbe prednostno pravico pri nakupu teh vlog.

Pogodbena organizacija združenega dela, ki jo ustanovi delovni človek in v njej združi svoje delo in svoja sredstva z delom drugih oseb zaradi opravljanja gospodarske dejavnosti, posluje kot **pogodbeno podjetje**. V pogodbeno podjetje lahko združujejo svoja sredstva tudi drugi delovni ljudje in občani. Pogodbeno podjetje lahko ustanovi tuja oseba skupaj z domačo osebo in vanj vložijo sredstva v skladu s tem zakonom in zakonom, ki ureja vlaganja tujih oseb. Iz dohodka pogodbenega podjetja se izločijo sredstva poslovdje in delavcev iz živega dela. Ostanek sredstev je dobiček pogodbenega podjetja, ki služi za poravnavo splošnih in skupnih družbenih potreb, sredstva, ki pripadajo poslovdji na podlagi lastninske pravice, in nadomestilo osebnega dohodka delavcev in poslovdje za gospodarjenje z družbenimi sredstvi in upravljanje teh sredstev (minulo delo). Ostanek dobička je družbena lastnina. Poslovdja svobodno odloča, ali bo sredstva, ki jih je pridobil v pogodbenem podjetju na podlagi lastninske pravice, v celoti ali delno ponovno vložil v to podjetje.

Zasebno podjetje se ustanovi s sredstvi fizičnih oseb in civilnih pravnih oseb. Zasebno podjetje se lahko ustanovi tudi kot delniška družba, družba z omejeno odgovornostjo, komanditna družba ali družba z neomejeno solidarnostno odgovornostjo.

Delavci sodelujejo pri upravljanju zasebnega podjetja v skladu s kolektivno pogodbo.

Delovni človek, ki samostojno opravlja dejavnost z osebnim delom oziroma z osebnim delom in sredstvi, ki so lastnina občana, lahko **ustanovi obratovalnico** za opravljanje gospodarske dejavnosti v skladu z zakonom.

nom. Obratovalnica ima lahko lastnost pravne osebe.

Delovni človek, ki samostojno opravlja dejavnost z osebnim delom oziroma z osebnim delom in sredstvi, ki so lastnina občana, lahko ustanovi **kmetijsko gospodarstvo** za opravljanje gospodarske dejavnosti v skladu z zakonom.

Za **zadružno podjetje**, ki opravlja gospodarske dejavnosti, se smiselno uporabljajo določbe tega zakona.

Družbeno podjetje, mešano podjetje in zasebno podjetje se šteje za podjetje drobnega gospodarstva, če ima manj kot 100 zaposlenih delavcev. Zvezni izvršni svet predpiše, katero podjetje se šteje za podjetje drobnega gospodarstva.

Seja skupščine občine

V dneh 24. (družbenopolitični zbor) in 25. aprila (ostala dva zbora) se je sestala skupščina občine Ribnica na redni seji. Pred delegati je bil obsežen dnevni red. Kar 18 (družbenopolitični zbor) oziroma 22 točk (ostala zbora) dnevnega reda se je nabralo. Grozljivo, bi človek dejal, vendar je pri mnogih zadevah šlo zgolj za formalne stvari in delegati so se po treh letih delegatstva navadili že tudi na to.

Osrednja naj bi vendarle bila informacija o poslovanju gospodarstva v lanskem letu s podatki o strukturi razporejanja dohodka gospodarstva v občini (razbremenjevanje gospodarstva), o čemer pišemo posebej.

V občini je v primerjavi z letom 1987 fizični obseg industrijske proizvodnje narasel za 0,7 odstotka. Gospodarstvo je lani izvozilo za 100.813 milijonov din blaga in storitev, od tega za 31 odst. na konvertibilne trge. Največji izvozniki so Riko, Evrotrans in Inles, ki so lani izvozili skupaj za 97.354 milijonov din in tako dosegli skoro 97 odst. občinskega izvoza. Ribniško gospodarstvo je lani za potrebe proizvodnje uvozilo za 20.479 milijonov din. Na račun manjšega uvoza je gospodarstvo v lanskem letu doseglo skupno stopnjo pokritja uvoza z izvozom 4,92.

Lani so se v primerjavi z letom prej povečali donosnost, reproduktivna sposobnost, koeficient obračanja obratnih sredstev, dohodek na delavca in povprečni mesečni osebni dohodek na delavca, zmanjšali pa so se gospodarnost, akumulativna sposobnost, delež akumulacije v dohodku in čistem dohodku. Sorazmerno visoki poslovni rezultati ribniškega gospodarstva kljub večjemu obsegu dela, večji rasti izvoza in dobremu pokrievanju uvoza z izvozom ne dosegajo v začetku leta zastavljenega cilja — hitrejši rasti akumulacije. Te pa je na žalost mnogo manj tudi v slovenskem in jugoslovanskem gospodarstvu.

Lani je bilo v gospodarstvu povprečno zaposlenih 4009 delavcev. Posamezen delavec je dosegel v povprečju 27.376 tisoč din dohodka in 656.543 din mesečnega čistega osebnega dohodka. To predstavlja 145,8 odst. nominalno rast in za 17,9 odst. realni padec.

Skupščina je na tej seji obravnavala tudi več drugih poročil in sicer: o delu centra za socialno delo, o delu komiteja za družbeno planiranje, gospodarstvo in proračun, komiteja za družbene dejavnosti in občo upravo, oddelka za notranje zadeve, za ljudsko obrambo, o delu uprave za družbene prihodke, sekretariata skupščine in izvršnega sveta, javnega pravobranilca, družbenega pravobranilca samoupravljanja, sodišča združenega dela in poročilo o delu sodišča v Kočevju.



Ena od obeh starih osnovnih šol v Ribnici, gimnazija smo ji nekoč dejali. Dobra štiri desetletja po vojni so se ji že močno poznala in potrebna je bila temeljite obnove in prenove. Le-to naj bi omogočil poseben samoupravni sporazum o združevanju denarja iz ribniškega gospodarstva za obnovo kulturnih, vzgojnoizobraževalnih in telesno-kulturnih objektov. Od konca lanskega šolskega leta do začetka tega leta so v stavbi marsikaj postorili, tako da se je v učilnicah lahko sredi zime pričel pouk. V spodnjih prostorih bodo uredili tudi kuhinjo za pripravo šolskih obrokov. Denar pa kar vse prepočasi priteka in dela seveda še niso vsa pri kraju. Bodo pa...

Po letih — razbremenjevanje gospodarstva

Vedno manj za akumulacijo

Struktura razporejenega dohodka v gospodarstvu občine Ribnica

	1985	1986	1987	1988
Razporejeni dohodek	100,0	100,0	100,0	100,0
A. Sredstva za skupno in splošno porabo iz dohodka in ČD				
– za skupno porabo	20,6	25,5	28,0	26,3
– za splošno porabo	18,3	23,7	26,8	25,7
– za splošno porabo	2,3	1,8	1,2	0,6
B. Druge obveznosti iz dohodka	16,1	17,4	24,7	30,0
– obveznosti do SIS				
materialne proizvodnje		2,2	2,9	4,1
– obveznosti do del. sk.	5,8	8,1	10,8	10,8
– obveznosti iz naslova obresti	1,3	1,9	6,0	9,7
– obveznosti za zavarovalne premije	1,4	1,6	1,6	1,5
– druge z zakonom določene obveznosti		1,0	1,1	1,9
– ostalo		2,6	2,3	2,0
C. Čisti osebni dohodki in skupna poraba delavcev	37,8	38,8	36,3	33,9
– čisti osebni dohodki	28,4	31,0	31,3	29,4
– skupna poraba delavcev	9,4	7,8	5,0	4,5
D. Akumulacija	25,5	18,3	11,0	9,8

Vir: ZR 1985, 1986, 1987, 1988 podatki SDK

Gibanje rezultatov na področju razporejanja dohodka gospodarstva občine Ribnica v letih 1985–1988 so podrobno prikazani v TABELI po posameznih bilančnih elementih in kažejo, da je do konca leta 1988 prišlo do precejšnjih premikov v strukturi delitve dohodka.

Zaradi visoke rasti cen je bila v preteklem letu tudi nominalna rast dohodka gospodarstva visoka.

A. Kljub zvišanju dovoljenih okvirov za rast sredstev za skupne in splošne potrebe se je v vsem preteklem letu delež obveznosti, ki jih je gospodarstvo namenilo za zadovoljevanje skupnih potreb, v delitvi dohodka znižal za 1,1 strukturne točke (od 26,8 % v letu 1987 na 25,7 v letu 1988).

Znižal se je tudi delež obveznosti, ki jih je gospodarstvo v delitvi dohodka namenilo za splošno porabo (od 1,2 % na 0,6 %).

B. Skoraj eno tretjino (30,0 %), razporejenega dohodka predstavljajo v letu 1988 druge obveznosti iz dohodka, medtem ko je bil v letu 1987 delež

Preveč denarja za štipendije

Ribniški skupnosti za zaposlovanje se je na računu za štipendiranje nabralo kar 250 milijonov presežka. Za štipendije iz združenih sredstev bodo v mesecu aprilu potrebovali le dobrih 80 milijonov, zato so ostali denar s soglasjem republiške skupnosti za nekaj mesecev posodili izobraževalni skupnosti, ki ji bo denar prišel prav za premostitev likvidnostnih težav.

Do presežka je prišlo zaradi uspešnega ribniškega gospodarstva, ki je doslej denar za t. i. socialne štipendije uspelo zbrati kar samo. Sredstva iz republike so se kljub temu natekala, zaradi presežka pa bo dotok v naslednjih mesecih ustavljen. Potrebe po štipendijah iz združenih sredstev so v Ribnici manjše kot drugje, ker so podjetja radosarnejša pri podeljevanju kadrovskih štipendij. To dokazuje tudi podatek, da je razmerje med kadrovskimi in socialnimi štipendijami v republiki 70 : 30, v Ribnici pa 85 : 15. Da v tem prednjači Riko, pa dokazuje njegova uvrstitev med 12 tistih podjetij v Sloveniji, ki jim bodo zaradi velikega števila kadrovskih štipendistov povrnili del sredstev, nakazanih v republiški štipendijski sklad.

Stane Hafnar

vseh obveznosti v razporejenem dohodku gospodarstva 24,7 %. Torej se je njihov delež v delitvi dohodka v preteklem letu v globalu zvišal kar za 5,3 strukturne točke, kar kaže na pomemben premik v zvečanju teh obveznosti iz dohodka.

Pri tem naj omenimo le največja povečanja v preteklem letu glede na leto 1987, to so: obveznosti iz naslova obresti, ki predstavljajo 9,7 % razporejenega dohodka ali za 3,7 strukturnih točk več kot v letu 1987.

Obveznosti do SIS materialne proizvodnje, ki predstavljajo 4,1 % razporejenega dohodka ali za 1,2 strukturnih točk več kot v letu 1987.

C. Spričo zaostrene delitvene politike v preteklem letu, zlasti še delovanja interventne zakonodaje na področju politike osebnih dohodkov, je gospodarstvo v preteklem letu v razporejanju dohodka v globalu namenilo za čiste osebne dohodke in za skupno porabo delavcev kar za 2,4 strukturne točke manj dohodka kot v letu 1987 (v preteklem letu 33,9 %, v letu 1987 36,3 % razporejenega dohodka).

Predvsem zaradi zaostrene politike na področju osebnih dohodkov je v preteklem letu gospodarstvo ohranilo 10,8 % razporejenega dohodka (enak delež kot v letu 1987) za delovanje svojih skupnih služb, kar predstavlja še vedno precejšen delež v delitvi dohodka gospodarstva.

D. Upošteva vse elemente obveznosti, ki so prisotne pri delitvi dohodka gospodarstva, kažejo sedanjí izračuni tako, da je v letu 1988 v gospodarstvu Ribnice v strukturi razporejanja dohodka prišlo do zmanjševanja deleža sredstev, ki so namenjena za akumulacijo za 1,2 strukturni točki, to je od 11,0 % v letu 1987 na 9,8 % ustvarjenega dohodka v gospodarstvu v letu 1988.

Zaključek

Kljub znižanju deleža sredstev za skupno in splošno porabo za 1,7 strukturnih točk in znižanju deleža sredstev za čiste osebne dohodke in skupno porabo delavcev za 2,4 strukturnih točk v letu 1988 ni prišlo do povečanja deleža sredstev, ki so bila namenjena za akumulacijo, ker se je izredno povečal delež sredstev za druge obveznosti iz dohodka za 5,3 strukturnih točk, ki je v celoti izničil navedena znižanja in celo v letu 1988 še zmanjšal delež sredstev za akumulacijo v razporejenem dohodku gospodarstva iz leta 1987.

Fanči Tekavec

Vse zmenjeno, denarja pa še ni

Stanovanjska skupnost naj bi iz posebnih sredstev, zbranih na podlagi spoznaja o temeljnih plana za revitalizacijo mestnega jedra Ribnice, financirala obnovo Miklove hiše, predvsem ostrejša. Ker pa ribniške delovne organizacije teh prispevkov (0,9 % iz čistega dohodka na osnovo iz BOD) niso redno plačevale, je pri direktorjih interveniral občinski izvršni svet. Kljub temu, po zadnjih podatkih, sredstev še vedno ni nakazal Inles, Donit, ITPP, Sukno, KZ in Eurotrans. Dela bo prevzel Pionir, ko bodo zagotovljena sredstva, dotlej pa bo parkiranje pod napuščem kulturnega hrama še vedno predstavljalo določeno rizik za vaš avto.

S. H.

Kaj bomo naredili letos

- I. SOFINANCIRALI: (skupno s SIS-om MP SO Ribnica)
 1. (Obnovo šole)
 2. Rekonstrukcijo ceste Jurjevica–Lipovščica
 3. Rekonstrukcijo ceste Bukovica–Dane
 4. Asfaltiranje ceste Dolenji Lazi–Zapuže
 5. (Kanalizacijo v Sušnjah)
- I. DELA IN NALOGE, KJER NASTOPA KS KOT INVESTITOR:
 1. Dokončanje del iz leta 1988
 2. Razvoj telefonije
 3. Asfaltiranje in dokončanje cest na Griču
 4. Asfaltiranje cest v Nemški vasi – Majer, Mrhar
 5. (Asfaltiranje v Gornjih Lepovčah – odsek Lovšin)
 6. Javna razsvetljava – Zapuže, Gorenji Lazi, Žlebič, Slatnik, Vodnikova ulica, avtobusna postaja Grič
 7. Vzdrževanje nekategoriziranih cest
 8. Vodovod Lepovče
 9. Vodovod Sajevec
 10. (Asfaltiranje v Dolenjih Lazih – odsek Šmalc, Krajc)
 11. (Asfaltiranje v Žlebiču – odsek Andoljšek)
 12. (Asfaltiranje v Jurjevici – odsek Topolnik)
 13. (Asfaltiranje v Gorenji vasi – odsek Kos)
 14. Za izvajanje programa samoprispevka

Vse planirane naloge bomo financirali iz samoprispevka in dodatnega samoprispevka krajanov. Realizacija nalog (tistih ki so v oklepajih), je odvisna tudi od ocene komisije, ki bo morala posamezna dela še preučiti iz dotoka samoprispevka, saj predvidevamo, da se ga bo zbralo cca 1.500.000.000.– din, dodatnega samoprispevka krajanov pa 95.000.000.– din.

D. P.

Posegi v okolje

K pisanju me je spodbudila razprava na javni tribuni, ki je bila pred novembrskimi prazniki pod okriljem Sveta za varstvo okolja pri OK SZDL Ribnica.

Nikakor ne mislim polemizirati z nekaterimi razpravljalci na tej tribuni, vendar pa bi rad poudaril, da so nekateri posegi v naravo tako vidni in občutljivi (npr. predvidena melioracija Bistrice I), drugi pa gredo mimo nas neopazni.

Tu bi se dotaknil samo ene vrste posegov v okolje, to je pridobivanje gramoza. V občini imamo več lokacij, ki so nekatere že opuščene, vendar niso primerno sanirane, tako da se še vedno občasno »na črno« izkoriščajo. Nihče pa nima pravega nadzora nad širjenjem obstoječih peskokopov, predvsem nad tistimi, ki so v privatnih rokah.

Kot mi je znano, smo dosegli, da so zaprli peskokope pri Novi Štifti, Močilah in Jelovcu, vsi drugi pa so še vedno v izkoriščanju, ki, kot sem že omenil, ni družbeno kontrolirano z določitvijo lokacije in načrta izkoriščanja.

V lanskem letu se je zopet poseglo v že opuščene peskokop pri Sušnjah, ki je bil že nekoliko manj opazen, saj se je naravno skoraj saniral, vendar je bil stor-

jen večji poseg za pridobitev nasipnega materiala v pretežno neznane namene.

Smatram, da so veliko bolj škodljivi takšni posegi v naravo, saj so tako globoki in dejansko nepopravljivi, so pa družbeno koristni bolj, kot je vsaka načrtovana in izvedena ureditev vodotoka ali agro oz. hidro melioracija, ki zagotavlja kmetu večji in cenejši pridelek, katerega smo potrošniki v teh kriznih časih še kako potrebni.

Upam, da bomo s skupnimi prizadevanji uspeli vse posege v okolje izpeljati tako, da bodo predhodno strokovno iz vseh vidikov dobro pretehtani in čim manj škodljivi vsem uporabnikom prostora in da bomo zanamcem pustili vsaj delček narave v približno takšnem stanju, kot smo ga prejeli. Ni pa prav, da so nekateri posegi v naravo družbeno iz vseh vidikov »požegnani«, drugi pa so že samo v ideji za nekatere uporabnike prostora nesprejemljivi.

Svet za varstvo okolja naj bi pod drobnogled vzel vse posege v okolje, ki so bili storjeni ali se izvajajo in zahteval od pristojnih organov obrazložitve in načrte za takšne tudi nekontrolirane in nezakonite posege v naravo.

J. Gorše

Delovanje vodovodne skupnosti Jurjevica

Vendar pa ima Vodovodna skupnost tudi nekatere težave.

1. Dotrajanost vodovodnega omrežja predvsem zaradi velikih obremenitev cest, celoten sistem pa poteka po cestah.

2. Premajhen profil cevovoda zaradi občasnih večjih potreb – posebno poleti.

3. Neracionalna poraba vode ob sušnih obdobjih (zalivanje njiv, pranje avtomobilov)

4. Neplačevanje vodarine s strani nekaterih uporabnikov, čeprav je ta minimalna oz. precej nižja, kot jo ima Hydrovod.

Vodovodna skupnost namerava postopoma obnoviti vodovodno omrežje, za kar pa sami uporabniki ne bodo v stanju zagotoviti vseh sredstev in bo potrebna pomoč družbene skupnosti.

Že v letošnjem letu bomo izvedli oz. odpravili nekatere okvare na vodovodnem omrežju in obnovili del omrežja med Jurjevico in Brežami.

Janez Gorše

Vodovodna skupnost Jurjevica deluje že od leta 1905, ko je bilo zgrajeno drenažno in hudourniško zajetje pri Lazarju v Kotu. Iz tega zajetja je skupnost oskrbovala s pitno vodo vasi Jurjevica, Breže in kasneje še Dolenji Lazi.

Tako je skupnost delovala vse do leta 1980, ko so se pojavile težave z oskrbo in razna nesoglasja med porabniki, zato je v letu 1985 prišlo do združitve Vodovodne skupnosti Kot z Vodovodno skupnostjo Jurjevica. Vas Dolenji Lazi pa se je odcepila od te skupnosti in prešla v oskrbo Hydrovoda Kočevje–Ribnica.

Vendar tudi ta odcepitev porabnikom vode ni pomagala k boljši preskrbi, zato so člani Vodovodne skupnosti sklenili zajeti izvir še v Ravnem dolu, vendar je bilo potrebno montirati črpalko, ki črpa vodo v rezervoar v Kotu. Ta investicija se je izkazala za pravilno, saj sedaj kljub nekaterim pomislekom zagotavlja dovolj vode ob še tako sušnem obdobju.

KS Ribnica

Lanski načrti izpolnjeni

V prvi polovici leta 1988 smo opravili veliko del in nalog v zvezi z referendumom za nov samoprispevek. Kot vemo je uspel, zato smo začeli tudi z realizacijo njegovega programa. V lanskem letu se je zbralo 393.704.901.– din samoprispevka, od tega se je v prvi polovici leta zbralo 78.521.459.– din, v drugi polovici (po referendumu) 315.183.442.– din. Ta sredstva smo porabili predvsem za obnovo šole, razvoja telefonije in komunalno urejanje.

V preteklem letu smo:

- sofinancirali rekonstrukcijo makadamske ceste Dolenji Lazi–Zapuže v višini 19.390.000.– din. Nosilec del je bil SIS za ceste SO Ribnica,
- dokončno uredili in popravili Topniško ulico, Zavarovalna skupnost Triglav nam je povrnila stroške, ki so nastali s popravilom poškodovane kanalizacije,
- popravili smo poškodovane ceste po vaji Jesen 87, stroške popravila je kril SIS za ceste SO Ribnica,
- uredili smo javno razsvetlavo v Kotu in dopolnili v Dolenjih Lazih, krajanje Kota so v ta namen zbrali 1.150.000.– din, krajanje Dolenjih Lazov pa 280.000.– din dodatnega samoprispevka,
- krajanje Dol. Lazov so tudi v celoti financirali dograditev vodovoda v novem delu naselja,
- vzdrževali smo kulturne spomenike, tu gre predvsem za obnovo cerkva, ki so pod spomeniškim varstvom,
- uredili smo odvodnjavanje na Struški ulici, postavili smo dodatni cestni požarnik,
- sofinancirali smo rekonstrukcijo Šeškove in Ljubljanske ulice, za kar smo SIS-u za ceste nakazali 25.000.000.– din, prav tako
- smo sofinancirali rekonstrukcijo ceste Jurjevica–Lipovščica in sicer v višini 10.000.000.– din,
- sodelovali smo tudi pri izgradnji avtobusnih postajališč in parkirišča v Žlebiču, plačali smo odškodnine za odvzeta zemljišča v višini 2.894.290.–, enemu od lastnikov moramo preskrbeti nadomestno zemljo,
- za razvoj telefonije smo porabili 79.798.450.– din,
- za obnovo šole smo šoli nakazali 188.000.000.– din,
- pričeli smo tudi z urejanjem Čolnarske ulice, Prešernove ulice in dveh cestnih odcepih v Lepovčah, za kar smo porabili 32.004.760.– din, krajanje Čolnarske in Ljubljanske ulice so zbrali 3.350.000.– din, v Lepovčah pa 2.930.925.– din dodatnega samoprispevka,
- v letošnjem letu smo tudi plačali zadnji obrok anuitet za mrliške vežice,
- vzdrževali smo nekategorizirane ceste, opravljali zimsko službo, dajali razne dotacije (gasilskim društvom, OŠ Jože Petek, KK ZB NOV Ribnica in ostalim društvom).

Poudariti moramo, da so bila vsa dela iz plana 1988 realizirana, razen parkirišč ob cesti Hrovača – mala Hrovača.

D. P.

Pokopališka ograja, športno rekreacijski center

Ponovimo, da je v sožitju in slogi moč. Nedvomno je to res, seveda če gre za »pravo« sožitje in slogo. Vendar je treba te besede udejaniti in spraviti v živ organizem koristi na osnovi potrebe, ki jih vsakodnevno življenje zahteva. Obnovitev pokopališke ograje in prostori za rekreacijo so bili najbolj vidna korist Grčaric v tem letu. Sicer pa na kratko: Vas Grčarice se obnavlja in širi. Več izpolnjenih nalog v zadnjih letih pogojuje še bolj smeje korake k realizaciji nekaterih nujnih nalog, ki jih vas potrebuje. V letošnjem letu smo si zadali dve zelo široki nalogi in sicer: izgradnja pokopališke ograje in športno rekreativnega centra.

Sredstva za izgradnjo pokopališke ograje smo dobili iz samopriskevka, medtem ko izgradnja športno rekreativnega centra sloni na iznajdljivosti vaškega odbora oziroma vse vasi. Pri tem je treba omeniti na prvem mestu pomoč (kot pri vseh dosedanjih delih in nalogah) TOZD-a Jelenov žleb in Gozdnega gospodarstva Snežnik. Poleg teh so priskočili na pomoč KS Dolenja vas in Samoupravna stanovanjska skupnost občine Ribnica, s čimer so bila dela v glavnem izpeljana. Omeniti pa je potrebno, da so vse naloge organizacije, zbiranje finančnih sredstev, pogodbeni in nadzorni ter



Nova ograja okrog pokopališča v Grčaricah — prvi letošnji veliki dosežek majhne vasi

ostala dela slonele na nas samih. Poleg volje in pripravljenosti do nalog je bilo in še bo treba nameniti marsikatero udarniško uro, marsikateri kilometer poti, pogovorov in konkretnih dogovorov.

Vas živi kot pravimo z vaškim odborom in vaški odbor z vasjo. Seveda se pojavljajo tudi problemi, vendar skupni motiv je

močnejši kot nekatera nasprotovanja, nepripravljenost zgrabiti kramp ali lopato, zato vsi, ki boste to brali, razmislite ali je tako ravnanje in početje pravilno ali ne.

Obe zastavljeni nalogi počasi prihajata v zaključno fazo. Seveda bo potrebno postoriti še marsikaj. Čas zahval za trud in delo je še pred nami, vendar je potrebno pohvaliti zaradi neu-

trudne volje, zagrizenosti in vestnega dela predsednika vaškega odbora Dezordo Alojza.

Na kraju bi dodal to, da vas spreminja svojo podobo, čemur botruje razumevanje vaščanov za boljši danes in jutri.

K. M.

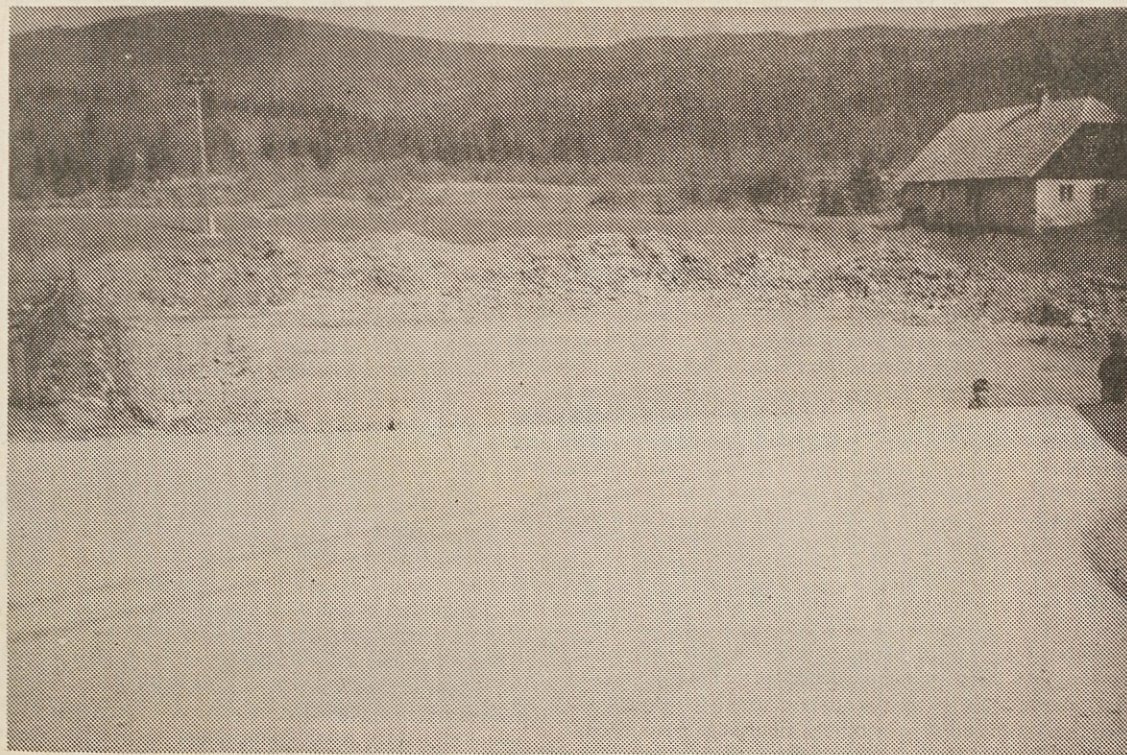
Predsednik skupščine KS Ribnica je Andreja Hojč

Predsednik in podpredsednik skupščine KS Ribnica in Sveta KS se volita vsake dve leti, po preteku te dobe sta lahko ponovno izvoljena, vendar največ še za eno mandatno obdobje.

Tako je 31. 12. 1988 potekel mandat predsedniku skupščine KS Bavdek Milanu, podpredsedniku Debeljak Janezu, predsedniku Sveta KS Umek Mihi ter podpredsedniku Petek Francu.

Na skupščini KS, ki je bila v mesecu aprilu, je bila na novo izvoljena predsednica skupščine KS Hojč Andreja, vsi ostali pa bodo ponovili mandat.

D. P.



V dolinici ob starem vodnjaku v Grčaricah so pričeli urejati igrišče, ki naj bi postalo športno rekreacijsko središče vasi

Od molčanja jezik ne boli.

Ruski rek

Obrt je še vedno drugorazredna

Občinski komite nadaljuje s prakso odprtih sej na perečo problematiko. Na marčevski seji je vzel pod drobnogled obrt in drobno gospodarstvo v občini, saj v senci velikih družbenih podjetij nikakor ne more prav vzkliti. Število rednih obrtnikov upada, zmanjšuje pa se tudi njen delež v družbenem proizvodu in znaša le 2,6 %. Vzroke za tako stanje so družno, mestoma pa tudi drug proti drugemu, iskali predstavnik CK ZKS Robert Černe, obrtno združenje in predstavniki obrtnikov ter predstavniki občinskih upravnih in izvršnih organov.

Robert Černe je uvodoma razgrnil politične dimenzije obravnavane problematike. CK ZKS je na svoji seji pred dvema letoma dal na dnevni red razvoj obrti in drobnega gospodarstva (tudi družbenega) z ambicijo, da premaga lastne predsodke do te dejavnosti in odkrije sistemske blokade. Ugotovili so, da je mogoče veliko storiti že znotraj obstoječe zakonodaje in da razvoj drobnega gospodarstva blokira tudi tisti del združenega dela, ki ne pristaja na tržno konkurenco. Na zakonodajnem področju je glavna zavora federacija, kjer je Mikulič sicer obljubljal oprostitev prometnega davka, a je morda tudi zaradi takih namenov predčasno »odletel«. Glede neenakosti obrtnika v primerjavi z delavcem v združenem delu, ki ni v skladu z ustavo, sicer še ni bil sprožen ustavni spor, to pa najbrž zato, ker je zaradi razmerja sil tak izid že vnaprej znan.

Razpravo je na občinski teren prestavil predsednik IS Peter Levstik z ugotovitvijo, da se je v občini posvečala večja pozornost rasti manjših delovnih organizacij v večje, npr. Eurotrans, ITPP, Sukno itd. Občina je majhna in ni pravih možnosti za zbiranje razvojnega dinarja za pospeševanje drobnega gospodarstva. Za obrtno cono ni pravega interesa, obrtniki imajo raje poslovne prostore ob stanovanjskih hišah. Pri že opredeljenih lokacijah bodo obrtniki morali sami poskrbeti za komunalno opremo. Davčna politika v občini je urejena z odlokom na način, ki je skrajno ugoden za obrtnike glede na obstoječo zakonodajo. Viktor Pogorelec je orisal poskuse kooperacijskih odnosov predvsem z lastnimi delavci, v kar jih sili razvoj obdelave proizvodov, ciklična narava proizvodnje in potreba po dodatni motiviranosti delavcev. Pri tem so naleteli na probleme s papirji, predvsem zaradi obdavčenja, kar pa je v pravni državi sicer normalno, v kombinaciji z drugimi problemi pa destimulativno.

Na Riku je po mnenju Julija Ozimka problem v tem, da so v okviru podjetja prisiljeni zaradi zahtevne tehnologije sami izdelovati določene polproizvode in je težko najti kooperante z ustreznim razvito tehnologijo v občini. Kooperant bi v opremo moral vložiti velika sredstva, za katera mu je težko zagotoviti zanesljiv dohodek.

Predstavniki občinskega obrtnega združenja Pavle Hočevnar je v imenu obrtnikov opozoril na

sistemske pomanjkljivosti ter negospodarno in neživiljenjsko obravnavanje obrti s strani občinskih organov. Pritegnili so mu tudi drugi obrtniki, ki so imeli pripombe na delo inšpekcijskih služb, saj se ne ukvarjajo s svetovalno dejavnostjo. Če podjetja najdejo denar za ugodno kreditiranje hiš, ki so mrtev kapital, bi bilo ekonomsko bolj upravičeno, če bi na podoben način stimulirala delavce za opravljanje obrti. Obrtniki so samokritično priznali, da so premalo prisotni v občinskem političnem življenju. Občina nima izdelane prioritete liste za razvoj posameznih obrtnih dejavnosti, obrtnikov nihče ne obvešča o licitacijah odpisane opreme, ribniška podjetja raje iščejo koooperante izven občine, ob vsem tem pa naj bi bilo drobno gospodarstvo nosilec razvoja in vlečni konj iz gospodarske krize.

Sekretar OK ZKS Matjaž Nosan je v zaključku razprave povzel pobudo, da bo v aprilu poseben organ poskusil razčistiti odnose med obrtniki in občinsko upravo. Razvoj drobnega gospodarstva bi morala biti posebna tema na aktivu direktorjev, doseči pa bo potrebno tudi zahtevano pomoč pri odmeri davkov, po vzoru Domžalčanov pa je pozval obrtnike, naj kadruejo v občinske politične organe.

Stane Hafnar

Obrt v občini stagnira

Govoriti o »DG«, njegovi vlogi v naših družbeno-ekonomskih odnosih, možnostih razvoja pomeni ponavljati neštete besede in obljube o podpori »DG«, ki so bile izrečene na raznih sejah in njegovih vseh mogočih institucij v zadnjih letih.

Kljub navedenemu pa se v naši občini danes prvič srečujemo v taki sestavi, ko naj bi celovito razjasnili in opredelili stanje ribniškega obrtništva in njegove perspektive v prihodnjem obdobju.

Statistični podatki in drugi, ki merijo moč obrtništva v okviru celotnega ribniškega gospodarstva, jasno kažejo stagnacijo, v zadnjih treh letih pa celo padanje števila samostojnih obratovalnic in deleža v družbenem produktu naše občine. Kje so vzroki za tako stanje? Nedvomno je to že podrejen položaj v zakonodajnopravni sistem vseskozi po vojni, saj se je obrtništvo vseskozi tretiralo kot ostanek kapitalizma in s tem tudi kot nujno zlo naše družbe. Za primer vzemimo le nekaj področij, kjer so obrtniki še danes v neenakopravnem položaju z združenim delom. Neoprostitev prometnega davka pri nabavi osnovnih sredstev, materiala in rezervnih delov, nezavarovanje plačila v zakonitem roku, dirigirana amortizacija, določanje obrtnikovega osebnega dohodka, nezmožnost predčasne upokojitve, so le nekatere zakonske ureditve, ki obrtnika postavljajo v diskriminiran položaj.

Seveda je še cel kup okoliščin, ki so vodile ribniško obrt do današnjega stanja.

Žalostna resnica je, da naši občinski upravni organi in druge institucije, ki imajo karkoli opraviti z obrtjo, nikoli niso posvečale kakršnokoli skrb za razvoj obrti.

Za posamezna obdobja lahko mirno trdimo, da so nekatere občinske strukture in celo posamezniki zaviralno delovali na razvoj obrti v občini. V

občinskih kadrih je bilo vse preveč subjektivizma, birokratskega obnašanja ter popolnoma negospodarskega in neživiljenjskega obravnavanja obrti.

Časi za obrt se izboljšujejo, zaenkrat sicer samo deklarativno, pa imamo po mnenju obrtnikov tudi danes na občini kadre, ki niso sposobni delati z obrtniki in le-te sprejemati kot zaželene in enakopravne partnerje. Navedeno obnašanje do obrti je botrovalo stihiskemu razvoju le-te. Tako znamo danes ugotoviti, da smo ribniško »suho robo« popolnoma spustili iz rok, ta pa je ustvarila glavno anarhijo v celotnem obrtništvu. V normalno pravno urejeni družbi se zdi nemogoče, da bi imela občina isto dejavnost, pa popolnoma različne obveznosti do družbe, v naši občini pa je to lahko bi rekli normalno in z vidika zakonodaje tudi akceptirano.

Naslednji večji problem, ki je sicer prisoten tudi v ostalem slovenskem prostoru, pa je šušmarstvo. Občinski komite za gospodarstvo v svojih planih vztrajno predpisuje, da v občini manjkajo te in te storitve oziroma usluge, vendar pa nič ne stori, da bi jih dobili. Tistih nekaj uslužnostnih obrtnikov v naši občini skeptično ugotavlja, da oblast po neki logiki celo namerno dopušča delovanje »sive ekonomije«, saj bi s preganjanjem šušmarjev le vznemirjala in ustvarjala nezadovoljstvo med ljudmi.

Z ozirom na ribniški potencial, tu mislimo na pridnega in delovnega občana, na bogato tradicijo, posebno v lesarstvu, pa na zdomec, smo z mačehovskim odnosom do zasebne lastnine in iniciative onemogočili odprtje nešteti obratovalnic, ki bi danes dajale dosti boljše podobo na področju celotnega ribniškega gospodarstva.

Danes radi govorimo, da so v drobnem gospodarstvu ogromne rezerve glede zaposlovanja, pričani smo celo, da je lahko glavni nosilec izhoda

iz današnje gospodarske krize. So nekatere občine, ki so začele pravi čas obravnavati »DG« kot enakopraven in koristen del gospodarstva in ima tako večje možnosti, za vključevanje v nove gospodarske tokove, ki so se z zakonom o podjetjih pojavili.

Ko smo na obrtnem združenju pripravljali plan dela za letošnje leto, smo se osredotočili na izboljšanje sodelovanja z občinskimi organi. Prepričani smo namreč, da kljub pozitivnim spremembam obrtne in davčne zakonodaje lahko kadri na občini odločilno vplivajo na nadaljnji razvoj obrtništva. Obrtniki imamo polna ušesa raznih obljub, nikjer pa ni čutiti dejanske podpore.

Apeliramo na občinske službe, da poskrbijo oziroma nekaj naredijo za obrt na področjih, ki so v njihovi pristojnosti, nudijo maksimalne možnosti vsem ambicioznim občanom in prepričani smo, da bo na ta način napravljen velik korak v razvoju ribniške obrti.

V prihodnje si želimo večjo zastopanost obrtništva v družbenopolitičnih in drugih organih in organizacijah v občini, ker smo prepričani, da kljub slabi udeležbi v družbenem produktu le nismo tako zanemarljivi del gospodarstva.

Pohvalno je, da je partija sklicatelj današnje razprave, vendar smo obrtniki mišljenja, da take zadeve bolj sodijo v resor gospodarskega dela našega družbenega sistema. To je samo še en dokaz, kako malo skrbi je posvečeno obrtništvu s strani služb, ki jim je to pravzaprav dolžnost.

CK ZKS je leta 1987, takoj po Celjskem obrtnem sejmu, sprejel družbeni dogovor o pospeševanju drobnega gospodarstva v Sloveniji, in če razumemo partijo kot avantgardo na področju »DG«, apeliramo ribniški obrtniki nanjo, da sproži vse možne instrumente in skuša spremeniti zvezno in republiško zakonodajo v smislu Ustave SFRJ, ki v enem členu pravi, da je treba vsem državljanom zagotoviti delo pod enakimi pogoji.

Pavle Hočevnar

V strukturi našega gospodarstva obstaja velika praznina malih proizvodnih in storitvenih enot. (socialistične črne luknje). Leta 1985 je bilo v obrti zaposlenih 6,3 % delavcev, družbeni proizvod pa je znašal 3,61 odstotka. V razvitih deželah je to razmerje skoraj obratno. V ZDA je 60 odstotkov vseh zaposlenih v podjetjih drobnega gospodarstva, ki ustvarijo okoli 40 % nacionalnega dohodka. Na Japonskem je 75 % vseh zaposlenih v podjetjih drobnega gospodarstva. V Švici je kar 98 odstotkov zaposlenih v gospodarstvu v firmah z do 50 zaposlenimi. Ni potrebno posebej poudarjati, da so male firme največ prispevale k večji zaposlenosti, prav tako pa propade največ malih firm, prav tako pa jih tudi nastane vsako leto. So fleksibilne in hitro prilagajoče novim razmeram na trgu.

Konflikt kot uvod v sožitje

Korenine nesoglasja med občino in obrtniki se napajajo v nasprotju med splošnim in posebnim, zato je naivno pričakovati, da se bodo kdajkoli posušile. Družba pa je dolžna zgraditi mehanizem, ki omogoča prehajanje splošnega v posebno in obratno, če ne začnejo odmirati najprej njeni najšibkejši deli, nazadnje pa zakrni v celoti.

Obrt je bila v naši polpretekli zgodovini podobno kot zasebno kmetijstvo res potisnjena zaradi ideoloških razlogov na sam rob družbe, če že ne čezenj. Z izrivanjem osebne podjetnosti iz družbene zavesti pa seveda vsakršne osebne iniciative ni bilo mogoče zatreti. V Ribnici se je uspela k sreči deloma legalizirati v družbenem sektorju, kjer politika ni imela preveč zaviralnega vpliva. Nastala in obstala so uspešna podjetja s prvinami organiziranja, značilnimi za družinska podjetja: pripadnost delavcev kolektivu, skrb podjetja za družbeni in osebni standard svojih delavcev, paternalistični odnosi in hierarhija po starosti itd. Občinska politika ni imela razlogov, da bi se vtikala v uspešno ekonomijo in je skrbela predvsem za komunalno infrastrukturo

(kolikor je sploh mogla slediti hitro naraščajoči industrializaciji), za razvoj družbenih dejavnosti (kolikor se je dalo zaradi odliva kadrov v industrijo), za svojo kadrovske kontinuiteto (rotacije) ter za zastopanje Ribnice navzven. Občinska oblast se prav tako ni dosti brigala za privatnike, ki so bili sistemsko postavljeni v slabši položaj in so si svoje mesto izborili večkrat tudi na nelegalen način. Slaba vest se je oglašala zdaj enim zdaj drugim in v enem takih dobrih trenutkov so bili vsi obrtniki, ki so se ukvarjali z domačo obrtjo, oproščeni vseh davkov. To so nekateri drugi obrtniki izkoristili, nekateri pa ne, zaradi medsebojne neenotnosti pa ne morejo skupaj nastopiti in urediti stvari z občino, ki je na koncu kljub dobrim namenom zopet potegnila »ta kratko«.

Razvoj obrti in drobnega gospodarstva sili obrtnike v enak družbeni položaj, kot ga ima družbeno gospodarstvo, od finančnega poslovanja do komunalne infrastrukture. Iz gospodarskega priveska vstopa drobno gospodarstvo v enakopravnega partnerja »velikemu« gospodarstvu, zato upravičeno terja svoj upoštevanja vreden prostor v občinski in širši politiki.

Potrebe po medsebojnem povezovanju, obremenjena z absurdnimi ostanki medsebojnega nezaupanja, se kažejo v barantanju med stanovanjsko skupnostjo oz. Pionirjem in potencialnimi kupci poslovnih prostorov. Prvi nesmisel je ta, da ima prednost družbeni sektor (glej primer Andoljšek v Dol. listu), drugi pa ta, da se nikakor ne morejo med sabo pogoditi za ekonomsko racionalno obnovo starih zgradb in poslovnih prostorov. Stanovanjska skupnost ne zaupa obrtnikom, da bi z odkupom lokala prevzeli nase tudi skrb za obnovo celotnega poslopja (od strehe do kleti), obrtniki pa nočejo odkupiti od stanovanjske skupnosti že obnovljene lokale v obnovljenih zgradbah, ker menijo, da bi jih sami obnovili pol ceneje. Zaradi takih in podobnih nezaupanj je mestno jedro napol prazno in razpadajoče, novi lokali pa ostajajo prazni. Pri vstopanju obrtnikov v občinski prostor je treba na konflikte gledati kot na začetek dialoga, ki bo slej ko prej pripeljal do uravnoteženja vpliva doslej privilegiranih ali zapostavljenih gospodarskih vej.

S. H.

Zadnji podatki o tem, kako je z zasedenostjo poslovnih prostorov, ki jih v Ribnici gradi in obnavlja Pionir iz Novega mesta

— če se bodo uspeli dogovoriti glede končne cene, bo vse poslovne prostore v novem objektu na Gallusovem nabrežju odkupil Mercator, ki bo tja preselil železnino, belo tehniko, talne obloge in odprl nov bife

— v novem objektu na Cesti na Ugar (bivši nebotičnik) bodo trije lokali po 50² vsak, interesente zanje pa še iščejo

— v sosednji hiši na Šeškovi 27 bo nov lokal, ki ima že znanega lastnika

— na Šeškovi 32, kjer je Kompas, bo na dvorišču imel možnost za obrtno delavnico doslej še neznan obrtnik

— Šeškovo 64 (Johanovo hišo) bodo kljub intervenciji zavoda za spomeniško varstvo, objavljeni v prejšnji številki Rešeta, najbrž morali podreti, na njenem mestu pa bo lokal dobila najbrž Beograjska banka in obrtnik Miklošič

Mercator zaradi odpovedi lastnika začasno seli prodajo talnih oblog v Oničevo hišo, z bodočo preselitvijo Obrtnega materiala in komercialne službe (bivša Živila) pa bo nastal na Šeškovi prazen prostor za diskontno prodajalno in usnjeno galanterijo, prav tako pod Mercatorjevim okriljem.

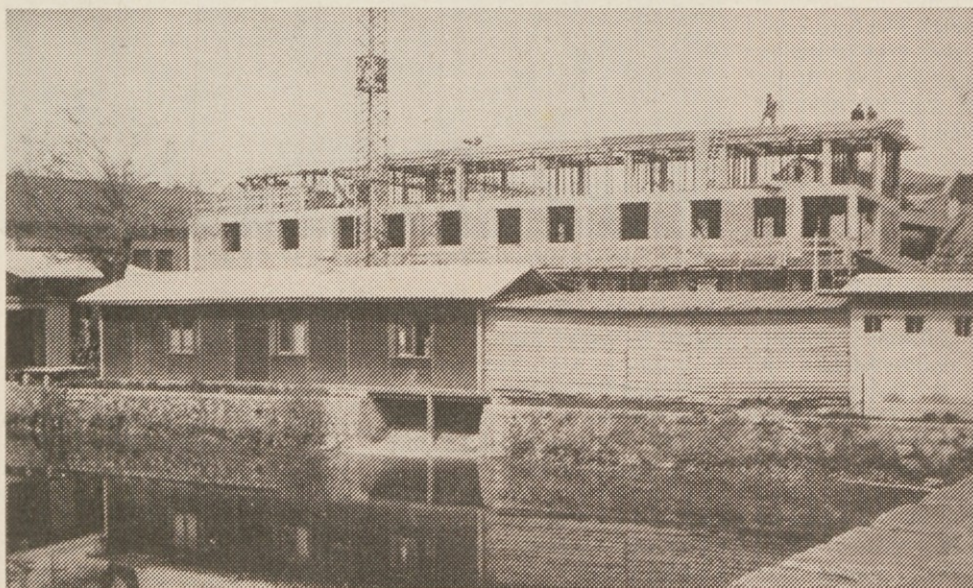
S. H.

Obrtniki-kooperanti in študentski servis

Študentski servis, enota Ribnica, obvešča vse obrtnike, ki so vključeni v zadrage ali imajo kooperacijske odnose s podjetji, da lahko preko študentskega servisa zaposlujejo in izplačujejo svoje otroke in drugo mladino, če imajo status dijaka, študenta ali brezposelne osebe. Vsi se morajo vključiti v študentski servis, kjer dobijo napotnice, opravljeno delo pa jim na posebnih obrazcih po dogovorjeni urni postavki izplača zadruga ali podjetje, ki z obrtnikom ta strošek poračuna v okviru kooperacijskih poslov. Ker je delo preko ŠS legalno prikazano kot materialni strošek, ni obdavčeno kot pogodbeno delo. Študentski servis zaračuna le 10 % provizijo za administrativne stroške, od česar ostane 6 % OK ZSMS za financiranje mladinske interesne dejavnosti.

Študentski servis posluje na Kolodvorski 1, vsak torek in četrtek od 16^h – 18^h, informacije pa dobite vsak dan dopoldne na OK ZSMS, tel. 861-067.

Darja D. H.



Obnova starega ribniškega mestnega jedra – revitalizacija – se je pričela in lepo napreduje. Zidava ob Urbanovi ulici, Cesti na Ugar in na Gallusovem nabrežju (slika) teče po načrtu. Najrazličnejši lokali bodo tu (žal bolj malo za obrt oz. drobno gospodarstvo) in v gornjih etažah stanovanja.

Kaj v Ribnici potrebujemo?

- kvalitetnejše gostinske lokale, ki nudijo hrano in prenočišče,
- razvite kooperacijske odnose v občini. Ob hitrem napredovanju in razvoju organizacij združenega dela pa proizvodna obrt v občini zaostaja,
- storitvene dejavnosti, ki jih nikoli ni preveč, čeprav mali kraji niso ekonomsko stimulatívni za storitvene dejavnosti
- podjetniško – inovativne male enote, ki lahko s svojim znanjem prispevajo k prestrukturiranju gospodarstva,
- enote, ki na novo zaposlujejo

SKLEPI občnega zbora Slovenske kmečke zveze

1. SKZ se zavzema za uveljavitev enakih političnih pravic in svobodne volitve v parlament na podlagi političnih programov in primerno zastopstvo kmetov v parlamentu.

2. Od skupščine in Predsedstva SRS zahtevamo pravno in moralno rehabilitacijo krivično preganjanih, obsojenih in razlaščenih kmetov v času prisilne kolektivizacije in obvezne oddaje. Od oblasti zahtevamo javno opravičilo za storjene krivice in poravnano materialne škode prizadetim.

3. V novi slovenski ustavi terjamo ustavnopravno varstvo družinske kmetije in odpravo zemljiškega maksimuma.

4. Zahtevamo vrnitev vsega nacionaliziranega zadržnega premoženja. Govorjenje o prenovi zadržništva brez izpolnitve tega temeljnega pogoja je politični cinizem, saj je nacionalizirano zadržno premoženje monopolno sredstvo za nadaljnje razlaščenje in odvzemanje kmečke in zadržne akumulacije. Izvršni svet, Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Zadržno zvezo, vse zadruge in podružnice SKZ pa pozivamo, da ne pristanejo na reorganizacije v zadržgah, kombinatih in gozdnih gospodarstvih pred sprejetjem zakona o zadržništvu.

5. Zahtevamo obnovo arondacijskih postopkov iz šestdesetih let in vrnitev takrat odvzetih zemljišč na način, da ne bodo storjene nove krivice. Zahtevamo tudi vrnitev vseh zemljišč bivšim agrarnim skupnostim.

6. Od skupščine in vlade SRS zahtevamo pospešeno prenovu kmetijske zakonodaje, ki mora biti taka, da bo podpirala, ne pa ovirala gospodarjenje na kmetijah in v kmetijstvu. Posebej izpostavljamo zakon o zadržgah, o gozdovih, o prometu s kmetijskimi in gozdnimi zemljišči, o dedovanju kmetij in socialnem varstvu.

7. Zahtevamo sistemsko ureditev na področju politike cen kmetijskih pridelkov, ki bo omogočila delovanja trga in ga varovala pred dumpinškim uvozom kmetijskih pridelkov. Predlagamo institucijo socialnega partnerstva pri skupščini SRS, odbor sestavljen iz predstavnikov pridelovalcev, predelovalcev, porabnikov hrane in skupščinskih delegatov, ki bo dajala predloge o politiki cen kmetijskih pridelkov.

8. Zahtevamo posebno in učinkovito pospeševanje razvoja kmetijstva in gospodarstva v hribovitih in drugih marginalnih območjih. Predlagamo ustanovitev komiteja za regionalni razvoj SR Slovenije.

9. Predlagamo ustanovitev Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije, ki bo prevzela organizacijo javnih in strokovnih služb, del javne uprave in državne intervencije ter zastopala interese kmetijstva in gozdarstva pred organi oblasti. Prevzela naj bi

dejavnost vseh mogočih SIS-ov na tem področju.

10. Predlagamo postopno, vendar pospešeno izvedbo agrarne reforme. Zemljo družbenega sklada naj dobijo v obdelavo tisti, ki jo bodo najbolje obdelali. Z agrarno reformo ne bo rešeno kmečko vprašanje, ampak le pomemben del problemov kmetijstva in okolja, kar bi olajšalo reševanje kmečkega vprašanja.

11. Slovenija si ne more več privoščiti neodgovorno poseganje v kmetijski prostor. Zato ne pristajamo na nikakršno podrejanje nekim višjim družbenim interesom, dokler se pri vsakem novem posegu v okolje ne najde za kmetijstvo in okolje najbolj racionalna rešitev. Ni pravične odškodnine za izgubljeno zemljo in tega se moramo zavedati vsi, še posebej pa načrtovalci nove dolenjske železniške proge, vipavske hitre ceste, savskih in murskih elektrarn ter pozidav najboljših zemljišč kjerkoli v Sloveniji. Vsakemu neodgovornemu posegu v kmetijski prostor se bomo uprli.

12. V javnosti so znani načrti za graditev velikih družbenih farm za paitanje goveda. Sredstva za nekatere (Trnovska vas) bi naj bila pridobljena tudi iz denarja, ki se namenja manj razvitim območjem v Sloveniji. Ker so velike farme vprašljive tudi iz ekološkega vidika zahtevamo moratorij za gradnjo velikih farm. Obenem predlagamo, da sredstva za nerazvite intenzivne vlagamo na

nerazvita območja v Sloveniji in to predvsem v razvoj družinskih kmetij in infrastrukture na podeželju.

13. Nevzdržno je, da socialo tudi v Sloveniji rešujemo preko nizkih cen kmetijskih pridelkov. Še zadnjič kulturno zahtevamo ekonomske cene (po modelnih kalkulacijah Kmetijskega inštituta Slovenije) pridelkov. Slovenska vlada se je zadnje leto izgovarjala na politiko Mikuličeve vlade: Ker Ante Marković, novi predsednik vlade, obljublja drugačno politiko, pozivamo predsednika slovenske vlade Dušana Šinigoja in kmetijskega ministra Milana Kneževiča, da do 12. maja 1989 pripravita ustrezne rešitve in z dejanji dokažeta, da ščitita slovensko kmetijstvo. V nasprotnem primeru bomo prisiljeni zahtevati njun odstop.

14. Občni zbor sprejema pobudo kmetov krške podružnice in predlaga spremembo družbenega dogovora o razdelitvi solidarnostnih sredstev za povračilo škode povzročene z naravnimi nesrečami:

– spremembo 6. člena, kjer se črta iz formulacije »zimski pozeba« beseda zimski.

– spremembo 9. člena, kjer se na novo formulira: »da se povrne škoda, povzročena kmetijstvu v primeru, če je ta večja od 30 % družbenega proizvoda kmetijstva v občini v preteklem letu, upoštevajoč revalorizacijo.«

15. SKZ bo morala večjo pozornost posvetiti položaju kmečkih žena

in deklet. Kmečka žena je in bo temelj družinske kmetije. SKZ si mora prizadevati za enakopravno udeležbo žena v organih SKZ in zato poziva aktivne kmečkih žena, da se vključijo v delo SKZ.

16. Ena od temeljnih nalog SKZ, ki jo je potrebno znova poudariti je borba, proti vsem oblikam političnega in gospodarskega monopola.

17. SKZ se mora bolj učinkovito prizadevati za izboljšanje položaja kmečkih starostnih zavarovancev, obenem od oblasti zahtevamo večjo socialno pravičnost do tisočev ostarelih kmetov, ki so na jesen življenja ostali skoraj izključno prepuščeni dobri volji svojih bližnjih.

18. Predlagamo in zavzemali se bomo za vključitev kmetijskih znanj in popularizacijo kmetijstva v osnovnih šolah.

19. Divjad vse bolj ogroža kmetijske površine skoraj na celotnem območju Slovenije. Od pristojnih organov zahtevamo zaščito in uresničevanje zakonov. Predlagamo tudi ponovni pregled zakonodaje, ki urejuje to področje.

20. Ena temeljnih nalog SKZ v letu 1989 je krepitev in razvoj organizacije po vsej Sloveniji, pridobivanje novih članov, kadrovske usposabljanje in prizadevanje za demokracijo v SKZ in družbi.

Ljubljana, 15. marec 1989

Občni zbor
Slovenske kmečke zveze
predsednik SKZ, Ivan OMAN

Vodstvo ribniške Kmečke zveze

Pred približno letom dni je bila, potem ko je bilo to storjeno v republiki in številnih občinah, tudi v Ribnici ustanovljena podružnica Slovenske kmečke zveze. Inicijativni odbor za ustanovitev podružnice je deloval v okviru občinske konference socialistične zveze, ki je nudila vso organizacijsko in drugo pomoč. Tudi sicer so nekateri naši predstavniki kmetov precej aktivni v slovenskem prostoru, tesno pa zveza sodeluje s socialistično zvezo in kmetijsko zadrugo.

Ribniško podružnico Slovenske kmečke zveze vodi upravni odbor, kateremu predseduje Matija Lesar iz Ribnice, Gorenjska cesta, podpredsednik je Alojz Oblak iz Grabna, tajnik Marko Škrabec iz Dolenje vasi, člani upravnega odbora pa Miro Merhar iz Prigorice, Janez Bolha iz Goriče vasi, Franc Peček iz Petrinčev, Alojz Bartol iz Hriba, Loški potok, Janez Anzelj iz Loškega potoka, Jože Rigler iz Praproč, Janez Mate iz Dolnjih Podpoljan, Alojz Andoljšek iz Velikih Poljan, Jože Lovšin iz Brež, Janez



Poseg v okolje – regulacija pri Zapotoku; za ene grob poseg, za druge – kmetijce – nujnost.

Kovačič iz Jurjevice, Anton Zidar iz Sušja, Rudi Lovšin iz Sodražice in Alojz Zabukovec iz Zamostca. V nadzornem odboru so Alojz Marn kot predsednik ter Jože Klun in Branko Pajnič. Alojz Marn iz Jurjevice, ki je vodil iniciativni odbor za ustanovitev zveze v Ribnici, je tudi član upravnega odbora republiške kmečke zveze.

Vsi člani kmečke zveze iz občine oziroma vsi občani, ki jih okrog delovanja zveze ali okrog kmetijstva karkoli zanima, se

lahko obračajo na vse člane upravnega in nadzornega odbora.

Dne 15. marca je bil tudi 1. občni zbor Slovenske kmečke zveze, na katerem so ocenili stanje na področju kmetijstva leto dni po ustanovitvi zveze. Predvsem pa so razpravljali o sedanjih razmerah in marsičem, kar bi nujno morali postoriti, da se razmere na področju kmetijstva in pridelovanja hrane spremenijo. V nadaljevanju objavljamo sklepe 1. občnega zbora SKZ.

Oskrba nekaterih najvažnejših poljščin

V času, ko vedno bolj naraščajo zahteve po lastni hrani, si moramo prizadevati, da s površin, ki jih imamo pod različnimi poljščinami, spravimo čim več in čim boljših pridelkov. Višina in kakovost pridelkov posameznih poljščin pa je v veliki meri odvisna prav od ustreznih agrotehničnih ukrepov.

Ker se agrotehniko pridelovanja, predvsem pa pripravi za zaščito poljščin, nenehno spreminjajo, vam v tem članku poskušam na kratko predstaviti spomladansko in poletno oskrbo treh najpomembnejših poljščin pri nas.

Oskrba pšenice

Spomladanska oskrba pšenice se začne s prvim dognojevanjem, ki ga opravimo po koncu zime. To je do sedaj že opravljeno. Drugo dognojevanje pa opravimo ob začetku kolenčenja, ko pšenica že ima prvo kolence. Priporočljiv odmerek je 40–50 kg dušika (N) na hektar. Tej količini N zadostimo, če potrosimo:

150–180 kg KAN na hektar = 1,5–1,8 kg KAN na ar

Drugi pomemben agrotehnični ukrep, ki ga moramo spomladi opraviti na posevku pšenice, je zatiranje plevela. Saj pleveli odvzamejo rastlinam življenjski prostor, vodo s hranilnimi snovmi, zadržujejo vlogo in s tem pospešujejo razvoj bolezni. So pa tudi ovira pri spravilu pridelka. Pri nas je še vedno najbolj razširjeno mehanično zatiranje plevelov (ročno ali s posebnimi branami, ki izpulijo plevela). Drugi način zaščite pa je škropljenje z ustreznimi herbicidi.

Pri spomladanskem zatiranju plevela v času RAZRAŠČANJA lahko za zatiranje širokolistnih plevelov uporabimo:

DEHERBAN A v količini 1,5–2,5 l/ha = 1,5–2,5 dcl na 10 arov (v posevek ne smemo sejati detelje)

ali ANITEN DS v količini 2,5–3 l/ha = 2,5–3 dcl na 10 arov

Če pa je pšenica že presegla fazo razraščanja, lahko uporabimo:

BASAGRAN DP v količini 4 l/ha = 4 dcl na 10 arov

Po izvedbi varstvenih ukrepov proti plevelom je potrebno posevek zaščititi pred pepelasto plesnijo. Le-ta se pojavi predvsem v vlažnih letih pri gostejših sklopih na bujnih posevkih. Škropimo v času kolenčenja do tretjega kolence, uporabimo lahko:

BAYLETON Wp 25 v količini 0,5 kg/ha ali TILT FC v količini 0,5–0,8 l/ha v fazi klasenja, istočasno škropimo posevke tudi proti rji.

Oskrba koruze

Koruzi je ena najbolj razširjenih poljščin pri nas. Uporabljamo jo bodisi za zrnje ali za silažo.

Za setev koruze uporabljamo le razkuženo seme. Od hibridov, ki so nam na razpolago, pridejo pri nas v poštev le hibridi iz razreda 100 in 200. Če se koruzi uporablja za silažo, je lahko nekoliko poznejši hibrid. Koruze ne sejemo, dokler temperatura tal ne doseže 8°C. To je pri nas okrog 1. maja.

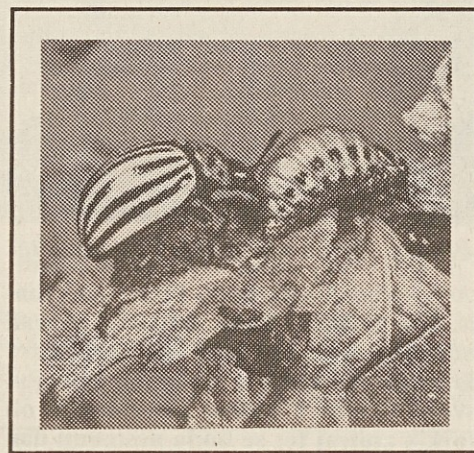
Gnojenje:

Poleg osnovnega gnojenja, ki ga opravimo jeseni oziroma pred setvijo, je koruzo potrebno tudi dognojati in to v času, ko je

visoka 40–60 cm. Če smo njivo pred oranjem pognojili s hlevskim gnojem, damo ob setvi 500 kg NPK 6:18:18 na ha, nato dognojimo s 350 kg KAN/ha ali 450 kg NPK 5:20:20 na ha, nato dognojimo s 400 kg KAN/ha ali z drugim ustreznim gnojilom, pri čemer mora biti celotna količina N v obliki mineralnih gnojil 80–150 kg ob pogoj, da smo jeseni pognojili s hlevskim gnojem.

ZAŠČITA: Po setvi koruze je prvi agrotehnični ukrep zatiranje plevela. Na voljo imamo veliko prispevkov:

ŠKROPLJENJE PRED VZNIKOM KORUZE



DUAL 720 EC v količini 2,5–3,5 l/ha deluje proti **travnatim** plevelom. Proti **širokolistnim** plevelom uporabljamo lahko RADAZIN WP 50 v količini 3–4 kg/ha = 3–4 dag na ar. Škropimo lahko tudi po vzniku koruze najpozneje do stadija tretjega lista koruze. Odmerek je v tem primeru 2–3 kg na ha = 2–3 dag na ar.

Za zatiranje **širokolistnih in ozkolistnih** plevelov lahko uporabimo PRIMEXTRA 500 v količini 6–7 l/ha. Uporabljamo ga po setvi do velikosti koruze 2. listov, ali CIATRAL v količini 6–8 l/ha, uporabimo ga lahko do 3. ozir. 4. lista koruze.

Na nekaterih površinah se pojavi tudi problem talnih škodljivcev, predvsem STRUN, to so približno 1–1,5 cm velike »žičnate ličinke« rumeno rjave barve. Le te preluknjajo semena, odgriznejo podzemne dele in se zavrtajo v mlado rastlino do srčnega lista in jo tako uničijo. Proti struham lahko uporabimo pripravke:

VOLATON G, pripravek v obliki drobnih zrn, ki ga v količini 25 kg/ha posujemo v vrste ob setvi koruze in takoj zagrnemo v zemljo.

Uporabimo lahko še:
FURADAN G–5, 25 kg/ha v vrste
FURADAN G–10, 15 kg/ha v vrste

Oskrba krompirja

Krompir je poljščina, ki jo pri nas ne pridelujemo v velikem obsegu, pa vendar skoraj ni hiše, ki ga ne bi pridelovala vsaj nekaj za lastne potrebe.

Oskrba krompirja od saditve naprej je namenjena predvsem zaščiti pred plevelom, boleznimi in škodljivci.

Gnojenje krompirja opravimo v glavnem pred sajenjem, razen poznih sort krompirja ne dognojimo, če pa ga, gnojimo v manjših količinah in pred osipanjem. Kajti velike

količine gnojila in prepozno gnojenje podaljšujejo rast cime in s tem še pospešujejo razvoj bolezni.

Pozornost pa moramo posvetiti zaščiti pred pleveli. Plevel lahko uničimo mehanično: ročno ali z okopalniki, uporabljamo pa lahko tudi kemično zaščito. Za zatiranje plevela je primeren pripravek SENCOR – herbicid, ki zatira širokolistne in ozkolistne plevela, uporabljamo ga v odmerku 0,75–1 kg/ha.

Pomembno je, da je zemlja dobro pripravljena in nima velikih grud, saj izpod njih plevel lahko nemoteno raste. Plevel zatiramo po sajenju, ko je plevel že vzniknil, krompir pa je tik pred vznikom, najpozneje do višine 5–10 cm. S škropljenjem naredimo na zemlji tanek film, ki prepreči rast plevelov, zato moramo paziti, da ta »film« ne pretrgamo, in krompirja ne smemo okopavati ali osipati.

Drugi pomemben ukrep je zaščita pred krompirjevo plesnijo. Škropiti začnemo, ko se vrste sklenejo, saj so šele tedaj ugodni pogoji za razvoj. Prvi znaki okužbe se navadno pojavijo v sredini junija, o začetku škropljenja obvešča tudi protifitoftorna služba. Najpomembnejše je prvo škropljenje, z njim preprečimo širjenje bolezni. Za zaščito imamo na voljo preventivne fungicide, s katerimi škropimo na 7–10 dni ali po vsakem dežju:

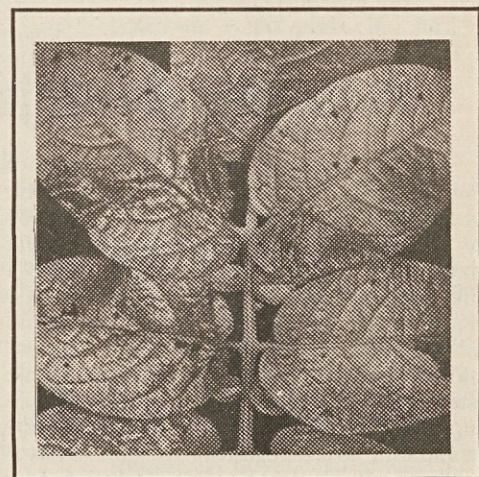
ANTRACOL 2,5–4 kg/ha

DITHANE 2,5–3 kg/ha

Poleg teh imamo na voljo še sistemične fungicide, s katerimi škropimo v času intenzivne rasti, saj rastlino bolje zaščitijo in so neodvisni od vremenskih razmer. Vendar pa z njimi ne smemo škropiti več kot 2 x, da se ne pojavi odpornost.

RIDOMIL MZ 58 2,5–3,5 kg/ha

Vsem tem pripravkom lahko dodamo po potrebi še škropivo proti koloradskemu hrošču:



EKALUX 25, 0,08 l/ha

ULTRACID 40 WP, 0,75 kg/ha

Škropivo dodamo takoj po pojavu prvih ličink.

To so le najosnovnejša navodila za oskrbo posevkov, za vsa podrobnejša navodila se lahko obrnete na pospeševalno službo pri M-KZ Ribnica.

Skoraj vse navedene pripravke pa si lahko zagotovite v prodajalni Zadrúžnik, ki je s temi sredstvi dobro založena.

Oberstar Hermína dipl. ing. agr.

Novo v laboratoriju Zdravstvenega doma

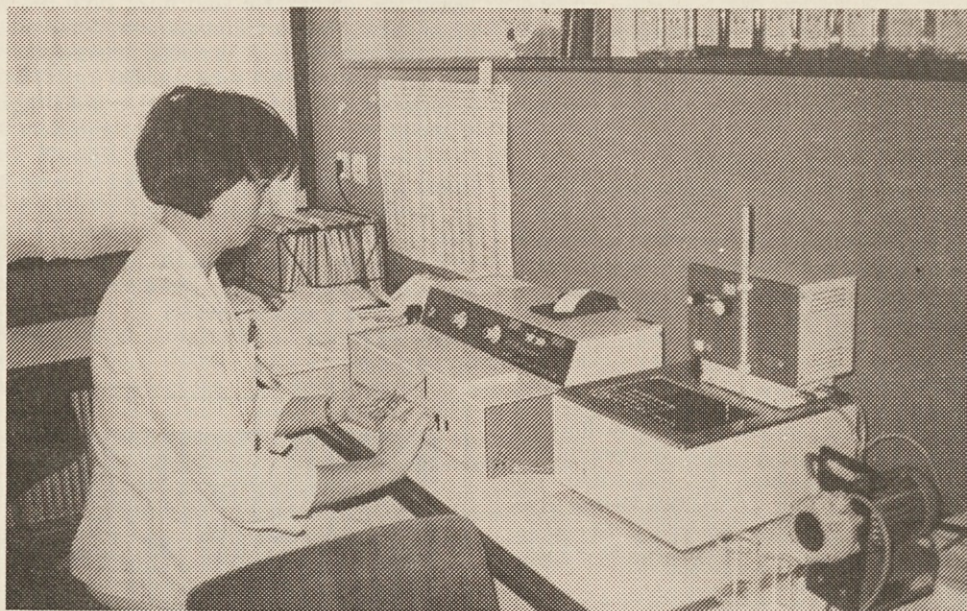
Leta 1982 se je ZD Ribnica preselil iz prejšnjih neprimernih prostorov v novo stavbo. S tem se je ponudila možnost, da se dvigne kvaliteta zdravstvenega varstva v naši občini. V novi stavbi je bil tudi večji prostor namenjen laboratoriju, ki naj bi v novih pogojih tudi bistveno povečal obseg in kvaliteto svojega dela. Zaradi znane družbene krize pa to dolga leta ni bilo mogoče tudi zaradi tega, ker ni bilo primerno izobraženega kadra.

V lanskem letu smo kadrovski problem rešili na tak način, da smo zaposlili medicinskega biokemika in s tem se je ponudila tudi možnost razširitve preiskav. Kljub težki finančni situaciji koncem lanskega in v začetku letošnjega leta nam je zlasti s pomočjo DO Riko uspelo nabaviti potrebne aparature za začetek dela.

Za bolnike, ki prihajajo v zdravstveni dom, to pomeni, da na nekatere izide ne bo potrebno čakati en teden in več kot do sedaj, ker smo morali vzorce pošiljati na preiskave v Ljubljano, ampak bomo večino dela opravili sami.

Za razširitev obsega teh del potrebujemo dovoljenje republiškega kolegija za klinično kemijo in klinično biokemijo pri republiškem komiteju za zdravstveno in socialno varstvo, ki smo ga pred kratkim že dobili.

Do sedaj smo postopoma že vpeljali določene preiskave krvi, kot so določanje koncentracije glukoze, holesterola, trigliceridov, bilirubina, kreatinina in sečnine v serumu ter določanje katalitične aktivnosti jetrnih encimov.



Avtorica članka med delom v laboratoriju.

To pomeni, da bodo lahko naši diabetični bolniki, ki so do sedaj morali oddajati kri in urin na preiskave krvnega sladkorja v Kočevju, oddajali svoje vzorce v našem laboratoriju ob torkih zjutraj ter se bodo naslednji dan v sredo popoldan lahko javili v diabetični ambulanti v Kočevju. Izvide bomo oddajali v Kočevje sami.

Z uvedbo številnih novih preiskav in velikega števila pacientov zlasti v jutranjih urah smo morali prilagoditi termine za odvzeme krvi in urina. Tisti pacienti, ki imajo zahtevane le osnovne preiskave krvi in urina, dobijo izvide v eni uri, tisti, ki imajo zahtevane zahtev-

Naj na koncu omenimo kot žalostno zanimivost, da smo v tem kratkem času, kar izvajamo nove preiskave, opazili zlasti pri mladih ljudeh, ki se sicer počutijo zdrave, vse več povišanih vrednosti jetrnih encimov, ki so najpogostejše posledica prekomernega pitja alkohola. Vse to kaže na to, kako majhna je zdravstvena osveščenost mladih ljudi v naši občini.

nejše preiskave, pa dobijo izvide po dvanajsti uri ali naslednji dan.

Odvzemi krvi in urina so vsako uro: od 6.30 do 7. ure, od 7.30 do 8. ure in od 8.30 do 9. ure. V kasnejših dopoldanskih urah, ko se jutranja gneča poleže, pa nimamo posebej določenih terminov. Tudi izvide izdajamo vsako uro in sicer ob 7.30, 8.30 ter po malici ob 10.30 uri.

Poleg tega obratuje laboratorij za nujne preiskave tudi v popoldanskem času in vsako soboto dopoldan.

Posebej bi opozorili, da morajo biti pacienti, ki imajo odvzem krvi za biokemične preiskave, tešči. To pa ne pomeni, da ne smejo uživati zadnjih šest ur samo živil, ampak se morajo odpovedati tudi sladkim napitkom, kavi, alkoholu in podobnem. Ugotavljamo, da imamo zlasti pri sistematskih pregledih pacientov velikokrat povišane vrednosti krvnega sladkorja, ki pa so običajno posledica zaužitja jutranje kave. Pri takih pacientih je potrebno preiskavo ponoviti.

Pacienti se s tem izpostavljajo ponovnemu ubadanju žil, ki se pri prepogostem ubadanju poškodujejo.

Jana Kumelj, dipl. ing. farm.
med. biokemik

Neposredna menjava dela v zdravstvu

Ribniški zdravstveni skupnosti se je v letošnjem letu zaradi sistemskih sprememb v zdravstveni politiki in sanacijskih ukrepov v osnovnem zdravstvenem varstvu uspelo izvleči iz dolgega in morečega obdobja likvidnostnih težav. Milijardni dolgovi do Kliničnega centra so sicer poravnani, Zdravstveni dom Ribnica pa se je znašel med kladivom ukrepov, ki zahtevajo zmanjšanje števila strokovnega kadra in racionalizacijo uprave, ter med nakovalom ohranjanja standarda doseženega osnovnega zdravstvenega varstva in naraščajočimi potrebami po specialističnih zdravstvenih uslugah. Zdravstveni dom znotraj primeža obstoječega sistema financiranja ni videl možnosti izhoda, zato se je oprijel vse popularnejše neposredne menjave dela, ki se širi s področja nabave opreme na področje opravljanja storitev. Gospodarstveniki iz matičnih podjetij so sprejeli pobudo na področju zobozdravstva in medicine dela. Poseben interes so pokazali za zobozdravstvo, saj se je nabralo kar 2000 pacientov z neurejenim statusom in povprečno čakalno dobo 2–3 leta. Na področju medicine dela so doslej opravljali

le tiste sistematične preglede, ki so po zakonu obvezni. Ker pa imajo usposobljene specialiste splošne medicine, biokemika in lasten laboratorij, lahko s pomočjo neposredne menjave dela opravljajo ciljne preiskave aktivne populacije na najvišjem nivoju. Delo opravljajo po pogodbi s štirimi ribniškimi podjetji po enaki ceni storitev, kot veljajo v osnovnem zdravstvenem varstvu.

Za zdravstveni dom ta oblika dela torej pomeni dodaten vir sredstev za premoščanje likvidnostnih težav in posodabljanje opreme, za paciente večji standard zdravstvenih uslug ter krajšo vrsto v ordinacijah osnovnega zdravstvenega varstva, za zdravo ribniško gospodarstvo zdrav kader, za birokracijo pa izgubljanje zadnjega oporišča svoje moči: oblasti nad zdravjem ljudi. Zdravniki, pacienti in gospodarstveniki upajo le, da ne bo iz kakšnega zaprašenega predala iz časov dogovorne ekonomije privlekla kakšnega paragrafa, s katerim bo komaj ozdravljeno zdravstvo ponovno položila v bolniško posteljo.

S. H.

Mizar med slikarji, glasbeniki in pedagogi

Andreja Trobentarja, akademskega slikarja, pedagoga, ilustratorja in glasbenika, je mogoče kot ustvarjalca predstaviti enako nazorno, če vzamemo pod drobnogled le eno, izmed njegovih področij ali pa vse naenkrat. Njegove ustvarjalnosti namreč ni mogoče zaobjeti z opisovanjem dejavnosti, ampak odnosom do predmeta, pa naj si bo to papir ali platno, glas ali instrument, šolarji ali strokovno občinstvo. Trobentarjev ustvarjalni mehanizem se nam je deloma razkril skozi predavanje Portreti in portretiranje v slikarstvu, ki ga je v svoj cikel predavanj o slikarstvu uvrstila Galerija v Miklovi hiši: detajl na portretu, izdelan do perfekcionizma (npr. senčenje senc, položaj oči) je koncentriran izraz celotne filozofije avtorja in konzerviran duh časa. Ta težnja po preciznem opredmetenju bistvenega se je v najinem pogovoru izražala v poudarjanjih na videz nepomembnih detajlov iz njegovega življenja.

Zadnjič si razstavljal v Ribnici pred dobrim letom precej abstraktne slike. Danes si v galeriji predaval o portretu. Kaj si počel medtem, v katero smer si se razvijal?

Počnem dosti abstraktne stvari. Naredil sem nekaj inovacij v odnosu do minimalizma, za abstraktne slike se je pojavil celo kupec. Portret delam zaradi tega, ker lahko ohranjam podobo konkretnega s slikarskimi sredstvi. V glavnem portretiram otroke, s potezo in barvo hočem doseči razigrano podobo. Vmes sem se začel resno ukvarjati z muziko, v Kopru pa sem sodeloval v timu, ki je opremljal mestno središče. Naredil sem sliko na jadrju.

Greva nazaj, v tvoje šolsko obdobje. Kje si začel in kam te je vodila pot, fizično in duhovno?

Oslovska leta sem preživel v Kočevju, zaljubljen sem se v Kočevju, delal sem v Kočevju. Eno leto sem hodil v Kočevsko gim-

nazijo, potem pa sem presedlal na oblikovno, kamor sem si želel že prej. Na poti Ljubljana-Kočevje sem poslušal hopsasa muziko, ki te dela debila. Zadnja letnika akademije sem prebil v Danah. Žena je od sorodnikov dobila staro kmečko hišo, kjer smo se dosti družili, debatirali in čeprav ni bilo tako idealno, kot sem si zamišljal, je bilo to ribniško obdobje najlepše v mojem življenju. Pozimi je bilo tako mraz, da so živali prihajale iz gozda zmrzovat pred hišo...

Danes smo spoznavali tvoje predavateljske sposobnosti. Kakšne so sicer tvoje predavateljske izkušnje?

Vsi pedagoški kolektivi te hočejo podrediti svojim pedagoškim klišejem. Ne da bi se delal preveč pametnega, ampak se ni dalo. Moje delo je zahtevalo toliko preciznosti in znanja, ki sem ga hotel posredovati učencem, da mi je to pobralo preveč energije, na koncu pa tega niso znali ceniti. V Kočevju nisem bil zaposlen poln delovni čas, po-

vrhu pa je bilo tedaj obdobje slabih plač v šolstvu. Z vodstvom sem se pozdravljal samo na hodniku, potem pa sem vse skupaj pustil in nadaljeval z ilustracijami za Mladinsko knjigo. Pa je prišlo slabo obdobje za knjigo in vrnil sem se v prosveto.

Misliš na šolnikovanje v Kostelu?

V podeželskih okoljih je tako, da pride do blazne zavisti samo

ČLOVEKA USTAVI TUDI MISEL, DA
PREMALO ZNA; OBSEDE GA ŠTUDIJ
IN PADE V DIVERGENCO.

zato, ker si drugačen. Vsi te imajo za nekaj več in ne vedo, kako bi ti bolj škodovali. Potem se te lotijo tudi privatno. Meni ljubezen do žene pomeni vse, torej so me hoteli prizadeti tukaj. V Ljubljano sem se po incidentu z ravnateljem umaknil zato, da bi si rešil družino. Ta situacija je na Slovenskem značilna in ko sem se nekoč zagledal v Levstikovo faco, sem si mislil: ta jim ni ostal dolžan! Moj prijatelj vztraja v Kostelu naprej in dela doktorat, upam da ne na račun družine. Mislim, da se ne da prebiti niti tako, da se veliko zdravih duhov najde na enem kupu. Oblikovalci duha so tako močni, da imajo pobudo. Šola je star konj, ki ga je treba zamenjati. Obnoviti je potrebno kvaliteto klasične gimnazije: vrniti avtoriteto znanja, tudi z avtoriteto!

Spadaš v generacijo, ki se je borila za uveljavitev rocka. Takole na hitro, in to ne le vizualno, te venomer primerjam s Kreslinom. Kako ocenjuješ svojo generacijo?

Ja, s Kreslinom sva si podobna – po pleši (ha, ha). Dobro se poznavata in mislim, da je dobro izpeljal svojo vlogo, vključno z zaposlitvijo na RTV. – Bitke so bile včasih trše. Mnogi so prišli na površje šele tedaj, ko so bile bitke že dobljene. Najbolj privoščim Laibachu, ki je stal ob strani in pobral smetano. Benč in Pengov sta iz bitke prišla utrujena, Domicelj pa je dosegel vsaj to, da je glasbo mogoče videti. Igor Vidmar je vse skupaj izkoristil. Kantavtorjem ni nikoli posvečal pozornosti, sedaj pa ceni Nicka Coea. Glede besedil občudujem Marka Breclja, ki je zelo fair človek in ne pusti nikogar blizu. Vsi mediji se ga izogibajo. Na njegovih plečih se je kalila večina bendov, sam pa je ves smisel za organizacijo skuril v svoji čustvenosti. Sicer pa mislim, da bom jaz s svojo muziko uspel priti skozi...

Ti ob vsem tem ostane še kaj energije za kaj čisto tretjega?

Mizarjenje je najlepše na tem svetu. Ravno rezljam komodo...

F. Grivec

Stane Hafnar

Še dve leti do stotice

Pred dvema letoma smo v podrobnejšem zapisu predstavili vrsto najstarejših prebivalcev naše občine, občanov »iz prejšnjega stoletja«. Tedaj je med nami živelo še 62 občanov, rojenih do vključno 31. 12. 1899. Moških iz tistih generacij je bilo 16, žensk pa 46. Najstarejša občanka je bila 25. aprila 1891. leta rojena Ivana TRDAN iz Prigorice. Belna Ivana, kot se je pri njih po domače reklo, je bila rojena v Blatih, v Prigorico se je prisožila. Šest otrok se jima je z možem porodilo v zakonu, ki je bil v glavnem tak kot večina kmečkih, trd in pogosto grenak. Same punce so bili njeni otroci...

Četita ribniških občanov iz prejšnjega stoletja se je ti dve leti gotovo skrčila. Na čelu pa ji je še vedno Ivana Trdan iz Prigorice, ki je te dni praznovala svojo 98. pomlad. Še dve leti, pa jih bo sto. In kakor kaže njeno zdajšnje zdravje, bo stotica zagotovo njena!

Dva tedna pred njenim rojstnim dnem sem jo ponovno obiskal. Lep sončen dan je bil, prav pomladansko prijeten, ne glede na to, da nas je nekaj ur kasneje osvežila in zmočila srdita april-ska ploha. Naša najstarejša občanka je lepo opravljena sedela v topli in snažni sobi in prepletala svoje misli o kdo ve

čem. Videlo se je, da ji trdno zdravje dobro služi, le sluh jo zapušča in sta mi v pogovoru pomagali hči in zet pa še vnukinja.

Kot osrednjo misel zapisa o najstarejših občanah naše občine pred dvema letoma sem vzel misel Jeana Anouilha, da je bistvo življenja človeška sreča. Pa še: Biti moraš srečen, da lahko nekoga osrečiš in treba je nekoga osrečiti, da bi sam ostal srečen, kakor je zapisal Maurice Maeterlinck. In sreča je tisto, kar si, poleg zdravja, najpogostejše želimo, drug drugemu in sebi. V teh naših nesrečnih časih pa sploh, ki so nasledili dolga navidezna leta navidezne sreče in splošnega zadovoljstva... Pred leti smo pogosto citirali veliko misel, da si srečo lahko in mora zagotoviti človek sam, nihče drug, niti država mu je ne more dati. No, zadnje čase nas sama država pravzaprav kaj malo osrečuje, bolj peha v nesrečo. Pa kaj hočemo...

Tudi naša slavljenka, najstarejša občanka Ivana Trdan iz Prigorice, je govorila o sreči. No, bolj o nesreči, saj je bilo vse njeno dolgo življenje sestavljeno iz nekaj sreče in mnogo, mnogo nesreče. Potožila je, da je danes nikomur ni mar, razen svojcem seveda, ki da lepo skrbijo zanjo. Vse življenje je delala na kmeti-

ji, pa nima nikakršne pokojnine, nekaj, kar bi bilo čisto njeno. Saj ne rabi veliko, občutek pa bi bil čisto drug in visoka zadnja leta življenja svetlejša, manj osamljena. Niti krajevna skupnost, niti občina, nobena socialna služba, kot da je ni. Je pa najstarejša ribniška občanka, stara 98 let, dve leti do stotice!

Samo za volitve niso pozabili nanjo! Za to je v imeniku, tudi vabilo je dobila!

Res ne bi bilo treba veliko, da bi osrečili starega človeka. Ne le najstarejšo Ivano, mnogo drugih starih je, čeprav so nekaj mlajši od nje. Dobra beseda, drobna pozornost, skromna podpora, nekaj »kofetka« in sreča bi bila tu. Drobna sicer a prijetna, popolnejša. Saj – bistvo življenja je vendarle sreča. Na žalost pa lahko drugega osrečujejo le srečni ljudje. Smo sami res vedno manj srečni?

(Slikati pa se ni pustila. Kar glas je povzdignila pred fotoaparatom, zakrila obraz. Pri sebi sem ji dal prav).

Vseeno, še enkrat srečno, Ivana Trdanova, Belna mama iz Prigorice, ob vašem 98. rojstnem dnevu in srečno vse do stotega in še naprej! Prihodnost bo morda srečnejša za vse nas in lažje se bomo osrečevali. Že upanje na to je lepo!

Zanimivo s socialnega področja

Skupščina občine je konec aprila med drugim obravnavala tudi poročilo občinskega centra za socialno delo za preteklo leto. Iz obsežnega poročila o obsežnem celoletnem delu na tem področju povzemamo nekaj zanimivih podatkov. Poudariti velja, da zaostrene ekonomske razmere porajajo vedno več socialnih problemov in da je tega v prihodnje pričakovati več in ne manj. Center za socialno delo pri razreševanju vedno večjih socialnih problemov dovolj uspešno sodeluje z mnogimi dejavniki v občini, s šolami, družbeno političnimi organizacijami, delovnimi organizacijami in drugimi.

Nezakonska rojstva:

V lanskem letu so urejali priznanje očetovstva za štiri otroke, rojene izven zakona. V nekaterih primerih pa starši sami urejajo priznanje na matičnih uradih, kar je razvidno iz zapisnikov, ki jih matična služba pošlje tukajšnjemu centru.

Preživnine:

V letu 1988 je bila po uradni dolžnosti opravljena valorizacija preživetnin za 120 upravičencev in sicer za 115 otrok in 5 odraslih oseb. Uskladev je bila opravljena dvakrat in sicer s 1. 5. za 37,1 %, s 1. 11. 1988 pa za 46,2 %. Med zavezanci in upravičenci je bilo sklenjenih 11 dogovorov o preživetnini. Vendar pa se še vedno veliko strank ne more dogovoriti glede višine preživetnine pri tukajšnji strokovni službi, zato vložijo tožbo za znižanje ali zvišanje preživetnine pri pristojnemu sodišču. Najnižja preživetnina je po uskladitvi s 1. 11. 1988 znašala 36.100.— din, najvišja pa 170.870.— din mesečno.

Predzakonsko svetovanje:

V preteklem letu je bilo izdanih 146 potrdil o obisku zakonske svetovalnice. Širši program predzakonskega svetovanja je potekal vsak tretji četrtek v mesecu in trajal približno štiri do pet ur. Predavajo trije strokovni delavci in sicer zdravnica, psihologinja in socialna delavka. Širšega programa se je udeležilo 84 kandidatov. Proti koncu leta smo opazili manjši interes za obisk širšega programa, ker so bili kandidati obveščeni, da se spreminja zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih in da potrdila ne bodo več obvezna. Kakšnega posebnega sodelovanja kandidatov pri skupinskem delu ni bilo. Za obisk predzakonskega svetovanja so se kandidati odločali zadnja dva meseca pred poroko, izjemoma celo zadnje dni.

Zakonsko in družinsko svetovanje:

V minulem letu je bilo vloženih 18 zahtevkov za razvezo zakonske zveze. V 11 primerih so bile vlagatelj teh zahtevkov žene, v petih možje in le v dveh primerih je bil predlog sporazumen. Spravni poskus je le delno uspel v dveh primerih. V 14 zakonih je prišlo do razveze, v štirih pa postopek pri sodišču še ni končan.

V letu 1988 je bilo na tukajšnjem centru za socialno delo obravnavanih 136 otrok in mladostnikov, ki so pri-

krajšani za normalno družinsko življenje. Od tega so trije otroci brez obeh staršev, 27 iz materialno ogroženih družin in 21 otrok in ml., katerih starši so razvezani oz. v razveznem postopku.

V okviru splošne družinske problematike je bilo obravnavanih 82 družin (21 pri reševanju stanovanjskega vprašanja, 12 pri zaposlovanju).

Invalidnost

V preteklem letu je nadomestilo za invalidnost prejelo 41 občanov, od tega jih prejema 18 še celotni dodatek za tujo nego in pomoč in 7 občanov delni dodatek. V letu 1988 je bilo nadomestilo za invalidnost priznано petim občanom na novo, dva od teh imata nadomestilo uveljavljeno s ponoletnostjo. Še vedno starše in strokovne delavce skrbi, kako urejati celodnevno varstvo za duševno prizadete, saj razen v Hrastovcu nikjer druge ni mogoče dobiti prostega mesta.

Mladoletno prestopništvo

Problematika otrok in mladostnik z motnjami vedenja in osebnosti

bistveno ne odstopa v letu 1988 nasproti letu prej. Lani je bilo obravnavanih 168 otrok in mladostnikov, od tega 157 otrok in ml. z motnjami vedenja in osebnosti. Storilcev prekrškov je bilo 75, storilcev kaznivih dejanj pa 34, od tega 11 mlajših od 14 let.

Strojje nadzorstvo je bilo izvajano nad štirimi mladoletniki, na novo je bil izrečen en ukrep strojje nadzorstva organa socialnega skrbstva in en primer strojje nadzorstva staršev. Vzgojni ukrep oddaje v vzgojni zavod je bil izrečen v enem primeru.

V vzgojnih zavodih (Planina, Logatec, Slivnica pri Mariboru, Stanovanjska skupina v Ljubljani) imamo trenutno štiri naše mladoletnike. Fantje v zavodih zaključijo minimalno skrajšani program, en fant se usposablja na redni poklicni kovinarski šoli. V večini primerov prejemajo kadrovske štipendije pri DO RIKO in štipendijo iz združenih sredstev. Eden od štipendistov se je julija lani po odpustu iz vzgojnega zavoda že zaposlil pri DO RIKO.

Zavodsko varstvo odraslih

Zavodsko varstvo (namestitev in plačilo ali eno od tega) smo urejali na novo za 42 starejših občanov iz naše občine (v letu 1987 le za 25). V Dom starejših občanov Kočevje je bilo preko naše službe sprejetih 22 občanov, v DVZ Ponikve trije, v Dom starejših občanov Črnomelj je bil urejen sprejem in plačilo za štiri naše občane, vendar sta dva tik pred

sprejemom umaknila vlogi. Za tri občane smo urejali premestitev iz enega socialnega zavoda v drugega. Za tri osebe smo uredili sprejem v druge splošne socialne zavode v Sloveniji (Dom starejših občanov Ljubljana Šiška, Dom upokoencev Vrhnika, Tisje).

Število naših občanov v splošnih socialnih zavodih še vedno narašča. Dom starejših občanov Kočevje nam ne more več kriti potreb občanov, tako smo se bili v lanskem letu spet prisiljeni obračati na druge domove v Sloveniji. Vendar pa so si skoraj vsi občani želeli sprejema v Domu starejših občanov Kočevje. Dom starejših občanov Grosuplje pa komaj pokriva lastne potrebe, tako da nam v lanskem letu ni sprejel nobenega novega oskrbovanca. V tem zavodu so trenutno le trije občani. Za zavodsko varstvo se je odločilo 14 popolnoma nepokretnih občanov, ki jim je ostala edina možna rešitev taka oblika varstva, ker niso imeli nikogar, ki bi jim doma lahko nudil vso nego in oskrbo, večji del jih je bilo nameščenih direktno ali pa po odpustu iz bolnišnice. Le-ti potrebujejo stalno nego in zdravstveno pomoč.

Ostali pa so zaradi pojavov, ki spremljajo staranje, sicer še pokretni, vendar pa potrebujejo le vsakdanjo pomoč pri oskrbi. Tudi te osebe nimajo nikogar, ki bi jim lahko le delno pomagal. Z organizirano oskrbo na domu, bi del teh občanov lahko še nekaj časa ostal v domačem okolju.



Stara Oničeva hiša na južnem delu ribniškega trga naj bi se umaknila novi »Oničevi« hiši. Po najnovejših zamislih naj bi postal ta del Ribnice zanimivo bančno poslovno mestno središče (banka, SDK, zavarovalnica in še kaj), tu naj bi bilo spet nekaj lepih stanovanj, na oni strani milice pa novo avtobusno postajališče. Kaže pa, da Oničeva hiša še nekaj časa ne bo pričela dobivati nove podobe, ker so ravno vanjo vselili trgovino Opremo, ker se je zaradi odpovedi lokala morala začasno nekam preseliti. Zanj gradijo prav zdaj nove prostore ob Urbanovi ulici.

Srečno in zdravo v pokoju

Ni v navadi, da bi posebej z najboljšimi željami pospremljali v zaslužen pokoj naše občane. Naredimo tokrat izjemo in zaželimo vso srečo, zdravje in zadovoljstvo v zasluženem pokoju Francetu Ilcu iz Ribnice. V prihodnjih dneh bo dokončno zapustil vrste aktivnih delavcev in se pridružil vedno daljši vrsti »spizovcev« v skupnosti pokojninsko invalidskega zavarovanja.

France Ilc se je odpravil v pokoj z mesta direktorja TOZD Inles Ribnica. V začetku julija bo dopolnil 56 let in kar blizu štirideset let delovne dobe. Začel je kot lesni tehnik na Medzadružnem lesnoindustrijskem podjetju v Ribnici, kasnejšem Lipu in temu podjetju v glavnem ostal zvest ves čas. Razen v letih 1962–66, ko je Ribničanom županoval. Tiste čase je bil najmlajši župan na Slovenskem (no, predsednik občine, saj župan takrat nismo smeli dejati!). V tistih letih se je pričel prvi rahlejši in vztrajnejši razvoj Ribnice in njenega gospodarstva – nastali so novi obrati Torbica, Sukno, zgradili smo črpalko v Žlebiču, novo pošto, milico, gradili smo vodovode, elektrificirali naselja. Pa tudi odločno branili občino pred poskusi nasilne ukinitve in priključitve Kočevju. Upor republiku za občino je bil tedaj pogumno in politično skoro pogubno dejanje, ki pa ga je zgodovina v celoti upravičila in potrdila.

France Ilc je bil umirjen gospodarstvenik in trezen politik. Generacije delavcev v gospodarstvu in političnih delavcev so se pri njem učile, sprejemale njegove nasvete in napotke. Vsako stvar je treba dvakrat premi-



France Ilc

sliti in enkrat storiti in prav je tako. V zadnjem poslanskem obdobju (1969–74) je bil tudi poslanec v republiški skupščini, sicer pa vseh zadnjih 25 let na tej ali oni vodilni funkciji v občini – kot poveljnik štaba civilne zaščite, predsednik OK SZDL ali občinske zveze komunistov. Vedno pa je bil tudi lovec in sam pravi, da ima v lovstvu daljši staž kot na delovnem mestu. Zdaj ga bo lahko še podaljšal.

Skupaj s Francetom Ilcem odhaja v pokoj tudi njegov dolgoletni sodelavec in tozdog računovodja Ivan Francelj iz Sodražice, star 59 let. Tudi Francelj je dolgoletni uveljavljeni družbenopolitični delavec v krajevni skupnosti in v občini. Aktivno deluje tudi v različnih strokovnih društvih, pa tudi na pevskem področju. Zdaj je predsednik zbora

združenega dela skupščine občine.

Franceta Ilca je kot direktor tozda nasledil inž. David Tuzovič, nova računovodkinja pa je Melita Košir.

V zadnjem času so odšli v zaslužen pokoj še nekateri tovariši iz gospodarstva in iz družbenih dejavnosti. Omenimo jih: Mirko Goršič, računovodja na Riku, Pavle Šobar, tehnični vodja TOZD Rikostroj, Jože Kos, učitelj v Ribnici in dolgoletni družbenopolitični delavec v sindikatu in socialistični zvezi, Albina Grivec, učiteljica iz Dolenje vasi in Ivanka Ilc, učiteljica iz Ribnice.

Vsem občanom, ki so zadnje čase odšli v zaslužen pokoj, zaželimo srečo in zdravje ter veliko osebnega zadovoljstva. In primerne pokojnine tudi.

F. G.

Loškopotoški vrtec deluje v nemogočih razmerah

Na seji skupščine skupnosti otroškega varstva Ribnica je ravnatelj osnovne šole Loški potok izpostavil problem njihovega vzgojnovarstvenega oddelka, ki pa si vzdevek vzgojno komaj še zasluži. 20 otrok prebije dopoldansko varstvo na 30 m² površine z minimalnimi didaktičnimi pripomočki, brez zunanjih igralnih površin in ob oporečno urejenih sanitarijah. Kljub takim razmeram pa so letos zavrnila že 17 vlog za vpis v vrtec, saj se tudi v Loškem potoku spreminja struktura prebivalstva, tako da je med zaposlenimi vse več mam in babic. Krajanje so se do svojega podmladka obnašali odgovorno in izglasovali samoprispevek, iz katerega naj bi šel levji delež prav za vrtec, vendar je zaradi majhnega števila zaposlenih krajanov to še vedno le simboličen prispevek. V izdelavi je idejni projekt, po katerem bo za širitev otroškega oddelka potrebna le notranja preureditev šolskih prostorov. Šola pa se kljub temu boji, da se pogoji zaradi neurejenega financiranja ne bodo izboljšali do začetka prihodnjega šolskega leta. V tem primeru bodo iz strokovnih in etičnih razlogov v dobro otrok oddelek otroškega varstva zaprli. Pobuda osnovne šole Loški potok, da se napravi finančni načrt pokritja investicije, bo iz skupščine otroškega varstva romala na komite za družbene zadeve in občinski izvršni svet. Tu pa bodo morali pohiteti, sicer bo lepšo prihodnost loškopotoških otrok požrla inflacija.

S. H.

Učenci ob občinskem prazniku

Tudi letos je skupščina občine ob prazniku občine razpisala med ribniškimi šolarji natečaj za likovna in literarna dela na temo svobode, prijateljstva, sodelovanja.

Med več prispelimi pisnimi in likovnimi izdelki je skupščina razdelila knjižne nagrade, ki so jih prejeli učenci osnovnih šol iz Ribnice, Sodražice in Loškega ptoke. Danes objavljamo enega od nagrajenih spisov.

Problemi moje generacije

Moja generacija ima veliko problemov, čeprav se jih vsi ne zavedajo.

Inflacija je zelo visoka. Tako bomo prišli čez nekaj let ali desetletij v isti položaj kot delavci kapitalistov v 19. stol., če se ne bo nič spremenilo. Brezposelnost se veča, največ brezposelnih pa je študiranih ljudi. Moramo vedeti, da naša država najbolj ceni zabušante, ti pa so v dosti primerih boljše plačani kot kakšni profesorji, doktorji in še lahko naštevam. Upamo pa lahko, da se bo to kaj kmalu spremenilo. Toda če ne bi bilo profesorjev in doktorjev, bi nam šlo tudi slabo. Oni morajo stalno misliti in biti zbrani, čeprav za to niso najbolj plačani. Navedem primer, da bi bil doktor lenuh, neroden ter nezbran, med operacijo pa bi mislil na počitnice. Med njegovim premišljevanjem bi mu na operacijski mizi umrl pacient.

Tudi profesorji morajo razlagati snov, med tem morajo dobro premisliti, katero besedo lahko povejo in morajo biti stalno zbrani in skoncentrirani. Ne smejo pa misliti na to, kam bodo šli na večerjo, kdaj, koga bodo povabili...

Vprašanje pa je, če si počitnice in večerjo sploh še lahko privoščijo. Denarja čedalje bolj zmanjkuje – lahko bi rekli, da pri nas kar hlapi. Za šolstvo, zdravstvo in druge organizacije ga je zmeraj premalo, če ga je sploh kaj. Kaj ni sramotno, da je moja sošolka Karin morala prinesiti v šolo liste, da nam je tovarišica lahko napisala kontrolne naloge, da smo sploh lahko pisali? Tudi za stranišni papir zmanjkuje denarja, tako da če si hočeš obrisati zadnjico, si moraš papir prinesiti od doma. Zaradi visoke inflacije bomo lahko čez nekaj časa spet prali na roke, ker si pač ne bomo mogli kupiti pralnega stroja, vozili bomo kolesa, pa še ta je vprašanje, če si jih bomo lahko kupili, zvečer bomo posedali ob petrolejkah in svečah, ker se tudi električni tok draži. Ne bomo gledali televizije pozno v noč in radia ne bomo poslušali, ker pač za to ne bo denarja. Torej bomo prišli zopet v 19. stoletje. Mislim pa, da je našo državo sram, ker jo je prehitela celo Albanija in da imajo razvite afriške države višji standard kot mi. Kaj ni škoda denarja, ki ga naši starši dajejo od nizkih plač za nerazvite na našem Jugu, ti pa se iz Slovencev delajo norce. Tako sem vam našela nekaj ključnih problemov kot so: brezposelnost, inflacija, nizke plače. To so, mislim, problemi moje generacije.

Helena Ilc, 7. d
OŠ dr. France Prešeren
Ribnica

Pripombe župnije na idejni projekt zazidalnega načrta

Na idejni projekt zazidalnega načrta, ki ga je sprejela občinska skupščina in obsega obnovo Oničeve hiše, gradnjo poslovnih in stanovanjskih objektov ob župnišču ter avtobusno postajo ob kasarni, je imel pripombe ribniški župnik. V Oznailih je pozval farane, naj se v skupščini uprejo razlastitvi cerkvene zemlje ob župnišču, na kateri naj bi stali objekti. Ta apel na farane je bil povod za sklic koordinacijskega odbora za odnose z verskimi skupnostmi pri SZDL, na katerem je župnik izrazil nezadovoljstvo nad postopkom občinskih oblasti, ker niso obvestile župnišča o nameranih posegih na cerkveno lastnino. Predstavniki občine so župnika poučili, da je bil idejni projekt v javni razpravi in da s prizadetimi lastniki občinski organi preidejo v stik šele v postopku pridobivanja lokacijske dokumentacije. Župnik je kot upravnik cerkvene zemlje predlagal, da bi tisti del zemlje, ki ga ne bi bilo mogoče obdržati pri župnišču, zamenjali za enakovrednega v bližnji okolici. Opozoril je tudi, da bi bilo potrebno v načrte vrisati tudi objekt za župniščem, v katerem naj bi bilo prostora za okrog 200 otrok in staršev. Obe strani sta torej izrazili pripravljenost za strpno in strokovno reševanje nastalega problema v splošno družbeno korist.

S. H.

**ORGANIZACIJSKI ODBOR ZA PRAZNOVANJE
300 letnice Valvasorjeve SLAVE VOJVODINE KRANJSKE oz.
opisa bloškega smučanja**

CERKNICA

RAZPISUJE

ob 300 letnici Valvasorjeve SLAVE VOJVODINE KRANJSKE oz. prvega opisa bloškega smučanja nagradni literarni in likovni natečaj (varianta: literarni, likovni natečaj in zbiranje kulturne smučarske dediščine).

Na natečaju lahko sodelujejo osnovnošolci od tretjega do osmega razreda osnovnih šol z

- a. literarnimi izdelki,
- b. likovnimi izdelki in
- c. zbiranjem kulturne dediščine na temo STARO LJUDSKO SMUČANJE.

v občinah Cerknica, Idrija, Ilirska Bistrica, Kočevje, Ljubljana Vič–Rudnik, Logatec, Postojna, Ribnica, Vrhnika ter občine Čabar (SR Hrvatska).

S tem zajemamo šole v širšem območju ozemlja avtohtonega bloškega smučanja, vključno z občino Čabar, katere učence vljudo vabimo k sodelovanju (pišejo seveda v njihovem materinem jeziku).

Učenci, sodelujte v natečaju! Pišete lahko v prozi ali v verzih. Tudi likovno zvrst (karparsko ali slikarstvo), izbor materiala in tehnike ter formata v celoti prepuščamo Vam. Čimbolj samostojno in izvirno izrazite svoje znanje, doživljanje in razmišljanje o najstarejši obliki smučanja v srednji Evropi – o bloškem smučanju, o smučarju, njegovi opremitvi, smučeh, nožnih, šegah in navadah, pa o vlogi in pomenu bloškega smučanja za nas in za svet, o kulturni dediščini in izzivu za prihodnje. Zapišite razgovore s starejšimi ljudmi, zapišite zanimive dogodke iz hudi zim ipd. Ponujena tematika vam lahko da še mnogo drugih idej in snovi za leposlovno ali likovno obdelavo. To prepuščamo Vam, dragi ljubitelji smučanja.

Pri zbiranju kulturne dediščine na temo »staro ljudsko smučanje« pa vas želimo opozoriti na različne vrste krpelj, starih smuč, orodij, ki so jih uporabljali pri izdelovanju smuč in drugih predmetov (povezanih s smučanjem), nadalje na starosvetno smučarsko opremo, stare razglednice s prikazom nekdanjih smučarskih krajev in smučišč ter na vsakršno drugo dokumentacijo, ki lahko obogati in dopolni znanje o zgodovini smučanja na tem ozemlju.

Odbor za nagradni natečaj, ki ga bo vodil dr. Rajko Šugman, profesor na Fakulteti za telesno kulturo v Ljubljani, se bo potrudil, da bodo prispevki skrbno prebrani, pregledani in pravično ocenjeni. Literarno žirijo bo vodila Marija BERGANT, prof., namestnica glavnega in odgovornega urednika revije TELESNA KULTURA, likovno Bine ROGELJ, akademski slikar ter nekdanji državni reprezentant v smučarskih skokih, komisijo za kulturno dediščino pa dr. Janez BOGATAJ, profesor na Filozofski fakulteti v Ljubljani in priznani etnolog.

Prispevke vseh vrst morate opremiti s čim natančnejšimi podatki o času, kraju, dogodku samem, intervjuvancu, itd. tako, da bi dobili čimbolj popolno sliko o predmetu ali dogodku.

Za najboljše literarne in likovne izdelke bodo učenci nagajeni. Nagajenih bo 33 spisov in prav toliko likovnih del ter najbolj izvirnih in zgodovinsko pomembnih eksponatov.

Tega posameznika izbere posebna tričlanska komisija v sestavi dr. Janez BOGATAJ, redni profesor na Filozofski fakulteti v Ljubljani, dr. Rajko ŠUGMAN, izr. prof. na Fakulteti za telesno kulturo v Ljubljani in dr. Ivan SEDEJ, ravnatelj Etnografskega muzeja v Ljubljani.

Vsa dela: likovna, literarna in kulturna smučarska dediščina se zavežejo in ostanejo v lasti MUZEJA SLOVENSKE TELESNE KULTURE v Ljubljani.

Natečaj je odprt od 20. marca pa do 20. junija 1989. Prispevke pošljite na naslov: Zveza telesnokulturnih organizacij občine CERKNICA, Gerbičeva 32, 61380 CERKNICA, s pripisom NATEČAJ: BLOŠKO SMUČANJE. V prispevku navedite priimek in ime, kraj, šolo, razred, oddelek in točen naslov bivališča.

Izid natečaja bomo javno objavili v začetku septembra 1989 v športni prilogi DELA.



- izposojamo preko 800 filmskih naslovov
- izposojamo video player
- presnemavamo v VHS sistemu
- snemamo z video kamero (poroke, prireditve, rojstne dneve)
- druge video usluge

ČIČEK AVGUST, KOLODVORSKA 1, RIBNICA

Ta mesec priporočamo za ogled

1. MISSISSIPI GORI – akcija
2. ZAPOSLENO DEKLE – komedija
3. MOJA MAČEHA JE VESOLJČEK – komedija
4. GOLO OROŽJE – komedija
5. SREČNI DANE – akcija
6. DEMONI III – LJUDOŽERCERCI – grozljivka
7. ŠERIF IN OTROK IZ VESOLJA – komedija
8. COCTAIL – komedija
9. RDEČI ŠKORPIJON – akcija
10. KOBILICA – akcija

Članstvo v video centru vam prinaša posebne ugodnosti!
Odprto vsak dan razen nedelje od 9^h – 11^h in 18^h – 21^h

Odprt lov na visoko in drobno divjad

Sistem družbene lastnine je bil lahko kot prevladujoč družbeni odnos poveljevan le dotlej, dokler so na tem pravno »zaščitenem območju« pletili lokalni oblastniki z »zdravimi silami« v ozadju, drobno divjad pa so po načelu deli in vladaj prepustili v plenjenje formalnim lastnikom lovišča: samoupravljalcem. Ko so vsi skupaj revir izropali, so se razpoznali za navadne barbore, nesposobne za življenje v idealni skupnosti dogovorne ekonomije in nevredne visokih ciljev graditve »socializma po naše«. Zbrali so se v hordo in se preselili na nov lovski revir, ki so ga zakoličili s tržno ekonomijo in humanizirali s »socializmom po meri človeka«. Po novih lovskih pravilih naj bi tisti, ki je v vzrejo divjadi vložil največ, imel pravico do najlepših trofejev, ostali pa naj bi dobro živeli od bogatih ostankov in naravne reprodukcije.

Lovski nadzorniki, ki bi jih lovci neposredno izvolili iz svoje zelene bratovščine, naj bi bdeli nad redom v revirju in volk naj bi bil sit ter koza cela. Stara modrost pa uči tudi: volk dlako menja, nravi pa ne. Nadzornike bo še naprej omamljal vonj po oblasti in ne bodo kar sami od sebe zatajili svojih lovskih strasti. Nadzornike bo mogoče nadzorovati le, če jim bo za vsak prekršek mogoče vzeti nadzorniški mandat in če bodo pri delitvi plena deležni le ostankov ostanka. Stikajo se že glave v ugibanju, kako bomo poimenovali naš novi način lova in kako bi za obetavnim naslovom prikrili morebitno slabo lovsko sezono. Nov naziv produkcijskih odnosov južnoevropskih plemenskih skupnosti, ki se prav obetavno sliši, je socialistično podjetništvo. Združene države Evrope pa na balkanske skovanke ne dajo piskavega equja in si želijo na svojem jugu le pravno urejeno lovišče, kamor bodo hodili v miru uživati.

S. H.

REŠETO

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva Ribnica. Izhaja enkrat mesečno oziroma desetkrat letno v nadkladi 3700 izvodov. Ureja uredniški odbor v sestavi: France Grivec, glavni in odgovorni urednik, Uroš Bregar, Janez Gorše, Stane Hafnar, Janez Mihelič in Marjan Rosa. – Uredništvo: OK SZDL Ribnica, 61310 Ribnica, Šeškova 14, telefon 861-274 ali 861-067. – Grafična priprava in tisk: Tiskarna Novo mesto.



Ribniška prenova se je pričela in se nadaljuje. O Johanovi hiši ne bomo več pisali in ugibali, če jo bodo podrli in na novo zgradili ali ne. Kaže, da jo bodo, ker so temelji slabši, kot so mislili. V pripravi pa je tudi zazidalni načrt za območje od Oničeve hiše (stari dom JLA) mimo župnišča do vhoda v kasarno. Namesto Oničeve hiše in v njenem ozadju naj bi bili novi poslovni prostori (banka, SDK, zavarovalnica in še kaj), morebitni drugi poslovni prostori, zgoraj stanovanja, na sedanjem travniku od ceste v kasarno proti mestu pa nova avtobusna postaja. Stvari so že precej dogovorjene, zatikati se je pričelo pri nekaterih zemljiščih v posesti župnišča. Vendar se tudi tu klobko odvija ugodno, saj ni nikomur v interesu, da se izgradnja, posodobitev mesta in pridobitev novih poslovnih in stanovanjskih prostorov ter avtobusne postaje zavlačuje. Na sliki pogled na prostor, kjer bo bodoča avtobusna postaja. Pač nov pogled na našo Ribnico.